

16 н.

**ТЕАТРАЙ
АЖАЛШАД
ҮНДЭР
ШАГНАЛNUУДТА
ХҮРТЭБЭ**

**АЛДАР
НЭРЭНЬ
МУНХЭ**

9 н.

2012 оны
октябрин 11
Четврт

№ 40 (21888)
(803)

Намарай дунда
шагагшан тахяа
нарын 26
гарагай 5
www.burunen.ru

1921 оной
декабрийн
21-тээ гарана

Буряад үнэн

Бүгэд арадай сонин

а Почёта

евича Елбаева

Радна-Нимжа БАЗАРОВАЙ фото

Дина САНДАНОВА:

“ТҮРЭЛ БУРЯАДАА ТҮЛӨӨЛЭН ИЛАНДАА БАЯРТАЙБ”

Алдар суута дуушадын нурган хүмүүжүүлнэн бэлигтэй багша, Россиин болон Буряадай соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, Хүндэлэлэй орденто Вячеслав Баяндаевич Елбаев бүхээ России соогоо мэдээжэ болонхой юм. Буряад оронойнмийн эрхим дуушад Болот Бороев, Байр Базаров, Шагдар Зондуев, Чингис Аюшеев, Доржо Болотов, Баяржаб Дам-

биев, бусад нэрэтэй түрэтэй артистнаар бэлиг талаангыен хүгжөөжэ шадаха нурган хүмүүжүүлэгшээрээ, бэрхэ багшаараа омогорходог байна.

Үргэлжэлэлын

8 н.

**ХҮНДЭТЭ
УНШАГШАД!**

Октябрин 11-дэ
14.00 сархаа 15.00 саг
болотор “Буряад үнэн”
Хэблэлэй байшанд
Аяншалгын талаар ре-
спубликанска агент-
ствын хүтэлбэрилэгшэ
Людмила Бато-Жар-
галовна Максанова-
тай “сэхэ утхаар”
хөөрэлдөөн болохо.
21-50-96 утхаар хон-
ходожо болоно.

Буряад хэлэнэй удэртэ зорюулагдана

КОНКУРСДОМНАЙ ХАБААДЫТ!

Буряад Республикин Үндэштэнэй номой сан хэрхолоо буряад хэлэ ба литературын баян жасатай. Энэ баялигаа уншагшадтаа хүргэж, тараажаа байдаг дэмбэрэлтэй хэрэг эрхилдэг. 2007 ондоо Буряад Республикин Правительство “Буряад хэлэнэй үдэр” гээнэйн үндэртэй соносходоо гэжэ мэдэнэт.

Тиймээй бидэжэл бурии Буряад хэлэнэй долоон хоног үнгэрэгдэг һайн заншалтай болонхойбди. Октябрин 22-26 болотор олон хэмжээ ябуулганауд үнгэрхөөр хараалагдана. Буряад хэлэ бешгэгээ зорюулсан хэдэн номын выставкенүүд табигдахаа. Октябрин

24-дэд үдэрэй гурбан сагта талаан бэлгитэй уран зохёолшо, сурбалжалагша, олон удаан жэлнүүдээ бүхын орон соогоо мэдээжэ “Байкал” сэргүүлэй редактор ябаан Сергей Сультикович Цырендоржиевийн түрэхөөр 75 жэлэй ойдо зорюулсан уран найханай үдэшэ олоной хабаадалгатайгаар шэнэ байшангай үргэн уужам конференц-зал соо болохо юм. Соёлы министерствын грантаар гарынан Амгалан Будаевай, Цыдын Цырендоржиевийн шэнэ номуутай танилсалга үнгэрхэ, 17 - дохи номын дугуйланай «Жэлэй эрхим ном» конкурсын буряад хэлэн дээрэхэлэгдэхэн эрхим ном болож тодорхон “Өөртөө табиан асуудал”

гэжэ Цырен-Ханда Дарибазаровагий номтой танилсалгын үдэшэ болохо. Номын дугуйланай үедэ “Хозяин тайги” гэжэ кино “Эрдэм” кинотеатра харуулагдаа. Буряад хэлэнэй долоон хоног соо “Пропажа свидетеля” гэхэн киногий харалган болохо. Энэ кинодо гол роль наадаан Россиян арадай артистка Марта Зоригтуева хундэтэй айлшан бууха. Октябрь нара соо Үндэштэнэй номой сан жэл бурии найруулгануудай конкурс соносходог. Энэ һайндэрэй үедэ эхэ хэлэн дээрэ бэшэнэн олон найруулганууд ордог. Буряадай гүрэнэй университетэдэй оюутад, нургуулиин шабинаар, наажаал зонууд эдэбхитэй хабаададаг. Энэ

жэлдэ “Үлзы тоонто Буряадни” гэхэн темэ соносходонхой, Хэмжээнийн 2 хуудааныа үлүү байха ёногүй. Олоороо хабаадахаа байхат гэжэ найдаадаа.

Булган туршуута буряад арадай
Булаг мэтэ тунгалаг хэлые
Бүри тодо, арюун зандань
Бүгэдэйн хүсөөр үргэн ябаял! - гэжэ уряалаад, Буряад хэлэнэй долоон хоногто эдэбхитэй хабаадахааетай уринабди.

Рэгзэма БАТОМУНКУЕВА,
Буряад Республикин
Үндэштэнэй номой сангай
ахамад библиотекарь.

Аха дуу арадуудай харилсаан

ХҮГЖЭМ ДУУНАЙ БАГЛАА

Намарай намжаа үдэрнүүдэй үедэ иимэ найхан нэртэй концерт-наада 8-дахи хүгжэмэй хүүгэдэй нургуулиин шабинаар Монгол айлшадай урда харуулба. “Уулзалга” гээнэ уласхоорондын соёлы болон нуралсалай программын гуримаар энэ хэмжээ ябуулга эмхидхэгдээ.

- Хоёр хахад жэл соо бидэ Монголой Эрдэнэт хотын “Баян Үндэр” гээнэ хүгжэмэй нургуулитай нягта харилсаа холбоотойгоор хүдэлнэбди, - гэжэ 8-дахи хүгжэмэй хүүгэдэй нургуулиин директор Татьяна Гунгаева хөөрөнэ.

2011 оны һүүл багаар монгол нүхэднай манай ойн баярай хэмжээ ябуулгануудта хабаадаа. Үшөө тийхэдэ 2012 оной эхиндэ тэдэ мүн бана Улаан-Үдэ ерэжэ, хэдэн концерт наадануудые харуулаа. Бидэшье Монголдо ошожо, ажалтайн танилсаабди, бээс харуулаабди.

Энэ удаа Монголоо ганса багшанар айлшалаа. “Баян Үндэр” нургуулиин генеральна директор Гунчин Сүрэн, директор Аюрзанаа Улаан-Үдэ ерэлсэн байна. Тийгээж концерт-нааданай эхиндэ, айлшадтай танилсалгын үедэ, тэдэндии морин хуур дээрэх найхан хүгжэм гаргахаень сугларагшад абааар лэ гүйбаа. Ута харгылаа хэдээ эсэбэшье, Аюрзанаа багша нэрье альга ташалган доро морин хуур дээрэх хүгжэм наадажа, концерт харахаяа ерэхэн хүүгэдэй, багшанаар шэхэ хүжарлуулба.

Монгол айлшад нургуулиин шабинарта, багшанартын монгол арадай инструментнүүд дээрэ наадалтын оньхотой танилсуулаа. Дүй дүршэлээрөө хубаалдажа, тухэрээн шэрээ эмхидхэгдээ. Тэрэшэлэн Монголой багшанаар Ивалгын дасан ошожо хараа, Байгаль далайн

Аюрзанаа багша морин хуур дээрэ наадана

эрьеедэ амараа.

8-дахи хүгжэмэй хүүгэдэй нургуулида ганса буряад яланай хүбүүд, басагад һурадаг гэжэ булта мэдэнэбди. Иигэжэ урдаа хараа түрүү нургуулиингаа шабинаар хүгжэмэй талаар хүгжэж байхадань, хараад баярламаар.

Борис БАЛДАНОВ.

8-дахи хүгжэмэй хүүгэдэй нургуулиин шабинарай хатар

ХОТЫНГОО ТҮҮХЭ ТРАМВАЙ СОО ШАГНАХАБДИ

Трамвайн хүтэлбэрилэгшэд Улаан-Үдүнгөө ажажуугшадта бэлэг бэлдэжэ байна. һаяар трамвайн пассажирнууд хотынгоо һонирхолтой түүхэнүүдье Буряад орондо мэдээжэ хүнүүдэй хоолойгоор бэшэгдэхэн багахан экспкурси шагнаха аргатай.

Тэрэшлэн трамвайн тогтохо газар ород болон буряад хэлэн дээрэ соносходох. Энэ проект хүтэлбэрилэгшэдэй бодомжолгоор, пассажирнуудай тоо олошоруулагдахаа, мун мунгэнэй олзо оруулагдаха юм. һүүлэй жэлнүүдээ трамвайн рельсэнүүд болон вагонууд хуушаржа, һанаа зобоодог байгаа. -Бидэ мэдээжэ хүнүүдээр хэлсээ баталхайбди. Хотынгоо мэр Геннадий Архиповичес Улаан-Үдүн түүхэ уншахаень урихаяа һанабди. Энэ зондо мэдэгдээгүй баримтата түүхэнүүдье трамвайн жолоошид шье уншаха,- гэжэ Улаан-Үдүн захиргаанай мэдээсэлэй таңгай албанай хүтэлбэрилэгшэ Сергея Тучков хэлэнэ. Энэ һанал хүсэлөө шэнэ жэлэй урда бэелүүлхэ тусэктэй.

Соёлма БАЙМИНОВА.

БУРЯАД ОРОНДО ГРИПП ҮБШЭННӨӨ ТАРИЛГА ХЭГДЭНЭ

Нэн түрүүн эрдэм һуралсалай, эмнэлгын ажалай мэргэжэлтэд, нурагшад, хүүгэдэй сэсэрлигтэ ябадг үхибүүд, 60 наананхаа дээшэ зон гээд тарилга хуулэбэ. Үбшэнэй дэлгэрхэ ханын урда тээ Буряад Республикаа ажажуугша 388 мянян зониин “Гриппол”, “Гриппол плюс” гэхэн вакцинанудаар тарилга хэхэ тусэктэй. Энэхүү хадаа бүхын ажажуугша зоной 40 процентнь болоно. Элүүрье хамгаалгын Бүхэдэлхэйн эмхийн дэмжэхэн холисонууд вакцинын бүридэлдэ оруулагданхай гэжэ Роспотребнадзорий хүтэлбэриин мэдээсэлэй албан дуулгана.

Хүршэнэрэй һонин

ШЭНЭ ГЭРНҮҮД БОДОБО

Агын аймагай Баян Булаг гэхэн һууринда түймэрэй аюулнаа ехэ олон гэр байранууд шатаа бэлэй. Энэ оноолто ушарай хойшолонгы зайсулхын талаар Россиин Президент ехэ дэмжэлтэ үгэжэ, эдэ үдэрнүүдээ шэнэ барилгын ажал дүүрэжэ байна. 22 шэнэрэ баригдаан гэрнүүдээ айлнууд нүүжэх эхилбэ. Хүнэй ажажуухаар болбосон түхэлдэ оруулагдаад, эзэдтэй болонон гэр байра тухай уялгата страхованин хэлсээнүүд баталагдаа. Өөхөдэйн зөөрийг гэжэ үнэмшэлгэ абааха болотороо саг зуурин гэр байра хамгаалгын актнууд зохёогдоо. Нютагай зоной суглаан дээрэ нигүүлэсэх ясаа мүнгэн зөөрийн гаргаша тухай хэлсэбэд. Тэрэнэй шийдхэбэрээр гэр бүлэнэртэ тон түрүүн хэргтэй болохо эд баараа худалдан абааха юм. һаяян сагтаа Баян Булаг нютагтаа шэнэ гэр байрануудай нээлгэнэй баяр ёнолол үнэрэгдэжэ.

ТҮЙМЭР САРАГШАДАЙ ШЭН ЗОРИГ ТЭМДЭГЛЭГДЭЭ

Агын тойрогой захиргаанда һаяхан Россиин Федерациин ГО ЧС-эй министерство Баян Булаг һууринда 2012 оной априлиин 13-да тохёолдонон ехэ түймэртэ эрэлхэг зориг гаргаша хүн зондо медальнуудые, хүндэлэлэй грамота-нуудые барилгаа. Түймэр саралгын эмхинүүд багахан сагай болзорт эршэм ажал ябуулжа, гал аюул саралгашаа ушаргаа Россиин МЧС-эй 22 албатан болон нютагай 8 хүн медальнуудта хүртэбэ.

Цыргма САМПИЛОВА.

Багшины үдэрхээ тэмдэглэл

ЭГЭЭЛ ХҮНДЭТЭЙ АЖАЛАЙ ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

Буряад Республикин Правительствын Түрүүлэгшын Нэгдэхий орлогшо Иннокентий Егоров Россиян эрхим багшанартай

Намарай тэн һарын эхиндэ хaa-хаанагүй багшанарай найндэрые угтадаг найхан заншалтай гээшбди. Багшины ажал энэ дэлхий дээрээ эгээл хүндэтэй ажал ха юм даа. Ондоо ажала худэллэн зонии ажалаань жэлэх нэгээ Нийтийн эрхим багшанаар тэмдэглэхэл даа, харин багшанаар ходол дурсагдажа, олон зоной сэдьхэлдэ дулааханаар һанагдажа ябана бшуу. Тиймэхээ багшанаар энэ үдэр бүхын зонгоо амаршалгын үгэнүүдье шагна-даг, бэлэг баглаа сэсэг агадаг.

Улаан-Үдэ хотын үхибүүдэй уран урлалай байшангай дэргэдэ октябрин 5-ний үдэр Буряад Республикин эрхим багшанаарые ёнолбо.

РОССИИН ЭРХИМ БАГШАНАР

Буряад Республикин Правительствын Түрүүлэгшын Нэгдэхий орлогшо Иннокентий Егоров сугларагшадые амаршалаад, иигэж хэлэнхэн байна:

- Аянхан багшанарай найндэр октябрь һарын түрүүшүн амаралтын үдэр тэмдэглэгдэдэг бэлэй. Харин мунөө нэгэл үдэр тодороо. Энэхуудаа багшанарай үүргэе үндэрөөр сэргнээнэй тэмдэг гээшэ. Республикин Правительство яажа багшанарай салин дээшэлүүлжэб гэхэн асуудал шийдхэдэг. Танай хэдэг ажал бодото дээрээ заатагуй сэргнэгдэхэ.

Харганын дунда нургуулиин буряад хэлэнэй багша Ирина Дымбрылова - Россиин эрхим багша

Правительствын Түрүүлэгшын нэгдэхий орлогшо "Эрдэм нуралсал" программын шугамаар "Россиин эрхим багша" гэж тодорхон республикин нургуулинуудай 10 багшанаарые амаршалба. 200 мянган түхэригэй сертификат болон Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданаа багшанаарые нэрлэе: В.П. Елизарова, Улаан-Үдэ хотын 1-дэхи дунда нургуули, И.С. Семешкова, 59-дэхи Россиин гимнази, Т.А. Маленкова, 56-дэхи дунда нургуули, Н.Ц. Бадмаев, 24-дэхи нургуули, Е.В. Номогоева, 32-дэхи нургуули, Б.В. Ванжилова, 37-дэхи нургуули, И.Б. Дымбрылова, Харганын дунда нургуули, В.Д. Лушина, 14-дэхи гимнази, В.Д. Дагдаева, 3-дэхи Лингвистическэ гимнази, В.А. Цыдендоржиева, 49-дэхи дунда нургуули.

Россиин эрхим багша гэхэн үндэр нэрэдэх хүртэхэн Сэлэнгийн аймагай Харганын дунда нургуулиин багша Ирина Бальжинимаевна Дымбрылова хөөрэнэ:

- 2003 ондоо энэ нургуулида буряад хэлэ заадагби, нургуулиин хүмүүжэлэй талаар директорий орлогшоор худэлдэгби. Энэ миний амжал-

ша Сэндэма Дугаровна Цыбикова иигэж хэлэбэ:

- Намтай манай нургуулиин багшанар Тимур Шоноев, Буда-Ханда Батоева гэгшэд Буряад Республикин эрхим багшанар гэжэ тэмдэглэгдээ. Би энэ нургуулида 32 жэлэй туршада ажалланаб. 2007 ондо Россиин эрхим багша гэжэ нэрэдэх хүртэхэн. Манай нурагшад «Национальное достояние республики» гэхэн ехэ ажалай проект бэшэжэ, илаан байна. Нурагшадны ехэ амжалтануудые туйладаг, бэрхэ эрдэмтэд болонхой.

ЭРХИМ МУНИЦИПАЛЬНА ЭМХИНҮҮД

«Рейтингование школ и муниципалитетов Республики Бурятия» гэхэн проектийн 2011 оной дүнгээр илагша 5 аймагуудта сертификадууд бароулагдаа. Түрүүшүн нуури Улаан-Үдэ хотын округ, 2-дохи - Северобайкальск хотын округ, 3-дахи - Мухар-Шэбэрэй муниципальна аймаг, Загарайн, Сэлэнгийн аймагууд эзэлжэ, удаа дараалан тэмдэглэгдээ. Северобайкальск хотын захиргаанай эрдэм нуралсалай таагай мэргжэлтэн Галина Базарова иигэж хэлэбэ:

- Манай аймаг 2 дахин түрүү нууридаа урдахи жэлнүүдтэ гараа хэн. Эндэмний ороидоол 5 нургуулида аяар 3 мянган үхибууд нурадаг. Жэл бүри багшанарын эрхимэй тоодо байдаг; нурагшадны ехэ амжалта туйладаг, нургуулийн баян түүхтэй юм.

РОССИИН ЭРХИМ НУРГУУЛИ

Россиин нуралсалай академин, Гүрэнэй Дүүмын, Россиин Федерацийн нуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын эмхихэхэн конкурсын дүнгээр гүрэнэймийн эрхим нургуули элирүүлэгдэдэг юм. Энэ удаа Хорин 1-дэхи дунда нургуули "Россиин эрхим нургуули" гэхэн үндэр нэрэ зэргэдэх хүртэе.

- Тус харалганд манай нургуули хоёр зуугадад жэлэй туршада үргэлжлэлэн түүхээ, элзэ багшанаар, нурагшад, мунөө үеийн эрхим амжалтанууд тухайгаа ехээ проект бэшэхэн байнабди. Нургуулийн ганса республика, регион дотоодо бэшэ, харин бухы Сибирийн болон Алас Дүрнүүн хэмжээндээ эгээл урданай нургуулинуудай нэгэн болоно. Мунөө нургуулийн Федеральна болон республикин туршалгын талмай болонхой, хэдэн нуралсалай проект, хэмжээ ябуулганууд үндэр хэмжээндэ эмхихэгдэдэг, - гэжэ Хорин 1-дэхи дунда нургуулии директор Любовь Александровна Цыдындашиева мэдээсэбэ.

Республикин эрдэм нуралсалай гүрэнэй болон муниципальна эмхинүүдэй хоорондохи программын харалганд илагшадта дипломууд бароулагдаа. Эрхимүүдэй тоодо Улаан-Үдэ хотын 33-дахи, 14-дэхи гимназинууд, 60, 49, 59, 54-дэхи дунда нургуулинууд, Мухар-Шэбэрэй аймагай Сагаан-Нуурай, Яруунын аймагай Нарнатын, Алташын-Адагай дунда нургуулинууд нэрлэгдээ.

РОССИИН ПАТРИОДУУД

Мун лэ баяр ёхололой найндэртэ "Россиин патриодууд" гэхэн дурасхаалай медальнууд Улаан-Үдэ Сэргэй албандаа бэлдэлгүн болон патриотическа хүмүүжэлгүн түбэй директор Николай Доржиевта, республикин Нэмэлтэ нуралсалай түбэй директор Наян Сагаевта, ажалаай ветеран Татьяна Жалсановадаа гээд бароулагдаа.

Багшины хүнгэн бэшэ ажалаай эрхимүүд тэмдэглэгдээдэд, Улаан-Үдэ нурагшадай соёлы эмхинүүд, ансамбльнуудаа багшанартаа гоё найхан концерт наадаа бэлэглээ.

Цыргма САМПИЛОВА.

Яруунын аймагай Нарнатын багшанаар -
Буряад Республикин эрхим багшанаар

Радна-Нима БАЗАРОВАИ ФОТО-ЗУРАГУУД

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ТҮСЭБ

2012 оной октябрин 8-12

I. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ М.М.ГЕРШЕВИЧЭЙ ДЭРГЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ТҮСЭБЛЭЛГҮН ЗҮБЛӨӨН

Зүблэхэ зүйл:

1. Арадай Хуралай 2012 оной октябрин 1-нээ 5 болотор бэлүүлнэн ажал тухай мэдээсэл (элидхэгшэд: хороонуудай түрүүлэгшэнэр)

2. Арадай Хуралай 2012 оной октябрин 1-нээ 5 болотор үнгэргэхэн хэмжээ ябуулганууд тухай Эмхицдэлэй таңгай мэдээсэл (элидхэгшэ О.Р.Батуева)

3. Арадай Хуралай хиналтын дансануудые гүйсэдхэлгүн байдал тухай Эмхицдэлэй таңгай мэдээсэл (элидхэгшэ О.Р.Батуева)

4. Буряад Республикин хуулинуудые федеральна хуулинуудтай зохилдуулгүн хойноо хиналта тухай (элидхэгшэ О.Р.Батуева)

5. Арадай Хуралай 2012 оной октябрин 8-хаа 12 болотор бэлүүлхээр хараалтан хэмжээ ябуулганууд тухай (элидхэгшэ О.Р.Батуева)

6. 2012 оной октябрин 1-нээ 5 болотор бэлүүлнэн хүдэлмэри тухай Хуули ёноной управленин мэдээсэл (элидхэгшэ А.И.Ускова)

7. 2012 оной октябрин 1-нээ 5 болотор бэлүүлнэн хүдэлмэри тухай Мэдээсэлэйшэнжэлхүү управленин мэдээсэл (элидхэгшэ Э.Б.Намдакова)

8. Арадай Хуралай ажал ябуулга тухай 2012 оной октябрин 1-нээ 5 болотор Республикин хэбэлэлнүүдэ толилогдонон материалнуудай шэнжэлэл тухай СМИ-нүүдтэй хүдэлмэриин талаар таңгай мэдээсэл (элидхэгшэ С.Б.Хайдапова)

08.10 11.00 Арадай Хуралай Бага танхим

II. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ АППАРАДАЙ ХҮТЭЛБЭРЛЭГШЭ В.Б.ЕРДҮҮНЕЕВЭЙ ДЭРГЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИИН ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Зүблэхэ зүйл:

1. Буряад Республикин Арадай Хуралай 2012 оной октябрин 8-хаа 12 болотор тусэблэнэн хэмжээ ябуулганууд тухай

2. Буряад Республикин Арадай Хуралай хиналтын дансануудые гүйсэдхэлгүн байдал тухай

3. Элдэб асуудалнууд

08.10 13.30 Арадай Хуралай Бага танхим

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДТА

Буряад Республикин Арадай Хуралай Бюджедэй, налогудай болон сан жасын талаар хороон

(түрүүлэгшэнь Ц.Э.Доржиев)

Зүблэхэ зүйл:

1. Буряад Республикин Арадай Хуралай 2012 оной октябрин 8-хаа 12 болотор тусэблэнэн хэмжээ ябуулганууд тухай

2. Буряад Республикин Арадай Хуралай хиналтын дансануудые гүйсэдхэлгүн байдал тухай

3. Элдэб асуудалнууд

08.10 13.30 Арадай Хуралай Бага танхим

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДТА

Буряад Республикин Арадай Хуралай Бюджедэй, налогудай болон сан жасын талаар хороон

(түрүүлэгшэнь Ц.Э.Доржиев)

Зүблэхэ зүйл:

Россииин Пенсионно жасын хүгжөөлтийн удаан болзо-дэжэ байна. Энэ асуудалаар олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй пресс-конференци үнгэргэгдээ. Россииин Федерациин ажалай болон социальна хамгаалгын министрэй орлогшо Андрей Пудов болон Россииин Пенсионно жасын түрүүлэгшэ Антон Дроздов гэгшэд пенсионно байгуулгын саашанхи хүгжэлтийн хараа тусэбүүдэй гол дүримүүдтэй танилсуулаа.

Тус хараа тусэбүүд хадаа Россииин Президентын 2012 оной майн 7-ний захиралтараа бэлдэгдэхэдээ, гүрэнэй экономикин хүгжэлтэй, мун тийхэдэ уласлоорондын пенсионно хэмжээнэй зохилдуулгахаа зэрэгтэй. Пенсионно байгуулгын мунгэн һангай тогтуурита байдалда болон пенсионно тэдхэмжын

социальна шэглэлдэ гол анхарал хандуулагдан, 2030 он болотор энэ ёо баримталагдахаа. Энэ зорилго бэлүүлхүн тулада хэдэн эрилтэ сахигдахаа.

Хараа тусэбүүд 3 хэмжээнэй бүридэхэ:

Нэгэдэхи хэмжээн - ажалай пенси (гүрэнэй пенси). Энэнь

пенсионно уялгата мунхэрүүлгын гүрэнэй байгуулгын шугамаар.

Федеральна бюджетдээ страхо-

вой түлбэри болон бюджет хоо-

рондохи түншлэгжжын мунгэнхөө

номологдонон. Тийгэж эрхэт-

нэй түлэгдэхээ болинён салин

хүлнэнэй 40 процентные пенсиин

бүридэхэ оруулагдахаа.

Хоёрдохи хэмжээн - корпо-ративна пенси. Энэ тэдхэмжэе ажалаар хангаша ажалшанай хубин гу, али ажалай бүлгэмэй хэлсээнэй, угышье наа, тарифна хэлсээнэй үндэхээр бүридхэнэй. Энэнь түлэгдэхээ болинён салин-гай 15 процентные хааха.

Гурбадахи хэмжээн - хубин пенси. Энэ хубиниень ажалшад

өөхдөө бүридхэнэ. Энэнь 5 про-

цент хааха бшуу.

Зүгээр гол шухалань гэ-

хэдэ, пенсийд гарааха наан-

дэшэлүүлэгдэхэгүй, хуушан хэ-

мээрэй улэх. Эхэнэрнүүд 55 наа,

бүхээтийшүүл 60 наа гүйсэхдөө,

наанайнгаа амаралтада гарааха-

юм.

Хараа тусэбүүд 3 шатаар

бэлүүлэгдэхэ, мун тийхэдэй эко-

номическа байдалай хүгжэлтийн

дүнгүүдээ дулдьдахаа. Түрүүшүн

шата-2013-15 онуудта, 2-дохи -

2016-20, 3-дахи - 2030 он хүрэтийр

бэлүүлэгдэхэ.

Хараа тусэбүүд олондо мэ-

дээсэл тараадаг хэргээлнүүдтэй

үргэнээр зүвшэгдэнэй. Тэрэнэй

талын хүдэлмэришэдые федеральна бюджетдэй мунгэн зөөреэр гэр байраар хангаха тухай)

4. "Политическ хамалган хашалганнаа хоидогшодье сагааруулха тухай" Россииин Федерациин Хуулиин 16-дахи статьяда хубилалтануудые оруулха тухай" 1131768-6 дугаарай федеральна хуулиин тулэб тухай

5. "Хүүгэдтэй гэр бүлэнүүдые гүрэнэй талааа дэмжэлгын нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай" федеральна хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" 83634-6 дугаарай федеральна хуулиин тулэб тухай

6. "Буряад Республика шунаая болон тэрэнэй бүридэлэй зүйлнүүдые тушалга тухай" Буряад Республикин Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" Буряад Республикин хуулиин тулэб тухай

08.10 14.30, 14.45, 15.10, 15.30, 15.50, 16.00 каб.218

Нүүдэл хүдэлмэриин зүблөөнүүд:

Зүблэхэ зүйл:

1. "Буряад Республикин Элүүрье хамгаалгын министерстые 2011 болон 2012 ондо шэндхэн найжаруулха тухай" программа бэлүүлгын ябаса тухай

2. "Буряад Республика юрэнхы нуралсалые мунгэн зөөреэр хангаглын хэмжээнүүд тухай" Буряад Республикин Хуулиа бэлүүлгын ябаса тухай

09 – 13.30 Түнхэнэй, Ахын аймагууд

**Буряад Республикин
Арадай Хуралай**

Экономическа политикиын,

байгаалиин нөөсэнүүдые

ашаглалгын болон оршон

тойронхие хамгаалалгын

талаар хороон

(түрүүлэгшэнь В.Г.Ирильдеев)

"Буряад Республикин зарим хуули ёноной актнуудта хубилалтануудые оруулха тухай" Буряад Республикин хуулиин тулэб тухай

10.10 14.00 каб.212

1. "Россииин Федерациица эрэмдэг бээтэй зониже социальна талаар хамгаалха тухай" Федеральна хуулиин 17-дохи статьяда хубилалтануудые оруулха тухай" 65743-6 дугаарай федеральна хуулиин тулэб тухай

2. "Ветеранууд тухай" Россииин Федерациин Хуулиин 23.2 статьядыа хубилалтануудые оруулха тухай" 129975-6 дугаарай федеральна хуулиин тулэб тухай

3. "Ветеранууд тухай" федеральна хуулиин 20-дохи болон 23-дахи статьянуудта хубилалтануудые оруулха тухай" 1110497-6 дугаарай федеральна хуулиин тулэб тухай (гэр байрада хэргэйтэй ара

11.10 14.00 каб.203

1. "Буряад Республика технопаркнууд, промышленна паркнууд тухай" Буряад Республикин хуулиин тулэб тухай

2. "Россииин Федерациин налогууд болон татабари суглуулбаринууд тухай" хуулиар Россииин Федерациин субъектнүүдэй мэдэлдэ оруулагдаан Буряад Республика налого гуримшиүүлгын зарим асуудалнууд тухай" Буряад Республикин хуулиин тулэб тухай

11.10 14.00 каб.203

III. ЭРХЭТЭДЫЕ ХҮЛЭЭН АБАЛГА

А.С.Коренев – Буряад Республикин Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо

08.10 14.00-17.00 каб.118/233

Пенсионно жасада хубилалтанууд хүлеэгдэнэ

ПЕНСИДЭ ГАРАХА НАҢАЙ ХЭМЖЭЭН ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГДЭХЭГҮЙ

Россииин Пенсионно жасые хүгжөөлтийн удаан болзо-дэжэ байна. Энэ асуудалаар олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй пресс-конференци үнгэргэгдээ. Россииин Федерациин ажалай болон социальна хамгаалгын министрэй орлогшо Андрей Пудов

Һанаа зобоомо асуудалай үргэлжэлдэ

АРХИТАЙ ТЭМСЭЛЭЙ УШАРНУУД БУРЯАДАЙ ТҮҮХЭДЭ ЭЛИ

Архи ами наанай дайсан гэхэн үгэ бүхын зондо ойлгосотойлдаа. Теэд гүнзэгти досоого энээшии мэдэрбэшье, тон бэедээ абажа, архи ойтолон уунгүй ябаха гээшэ хэсүү. Хара баганаа архи ехээр уугаа haan, myu, ухаатайгаар, бага сага уужа болохо гэхэн ойлго со ажабайдалдамнышье, тэрэ үеин засаг түрүншье талаа хүмүүжүүлэгдээ. Архитай тэмсэхэн зон ямар нэгэ дүн абадаг лэх. Теэд совет үеин сагта хэгдэж байна тэмсэл дахин һөргээдэбэл, һайн бэлэй. Зүгөөр энэ хэндэхэрэгтэй даа?

Илангаяа үсөөн тоото бага арадууд архийн хоронгоо дуунажа, налаха байна хэргээтэй эрид шидхэбэри гаргамаар. Эртын урда сагай түүхэдээ дансануудые иран харахада, хэды һайн, удха түгэлдэр хуули баталагдан байгаа гээшбэ. Эдэ бүгэдны ашаар мүнөө болотороо буряад арад нэрээ алдаагүй, соёл, хэлэн, заншалаа энэ болотор хадагалан ябаа бэш гү? Хэлэн, соёл, заншалаа һөргээн, сахижа байхье

үндэрөөр сэгнэлтэй, гэхтэй хамта, эдэ бүгэдэ хүгэлтэдэ томо гэгшын асуудалай тэмдэг табихаар болохо сагай ерээдүйдэнь, хэдэн эрид шидхэбэри, хуули баталан бээлүүлэлтэй. Түүхын эрдэмий доктор Шираб Бодиевич Чимитдоржиевнаа архитай тэмсэл тухай хэрэгтэй түүхэдээ мэдээсэнүүдье абанаа байна.

ТҮҮХЫН ДАНСА БАРИМТАНУУД

Буряад-монголшууд эртын урда сагхаа архитай тэмсэдэг байна. Манай арадай хуулинууд юрын эрхэ гэжэ нэрлэгдэхэн байна. Энэ эрхын ёхор архи ууха наанай хэмжээнүүд тодоруулагданаа байха юм. 1763 оной зуний тэн нарын 25-ний үдэр ахамад тайшаа Шираб Дамбадугар Ринчен галзуудай зайнан Араслан Марданаадаа захиралта үгэхэн байна. Тэндэнь иигэж хэлэгдэнэ:

Хэрбээ алба даажа байна түшмэлнүүд, сайд болон 40 нааннаа залуушуур архи уубал, бургаанаар сохуулха.

Эзэгын 11 угай ноёд сайд 40 нааннаа залуу зондо архи

уулгаха ёхогүй.

Тэдэниие барibal, архи бэшэ огтолон уухагүй гэжэ тангиригын абаад, табиха ёнотой.

Хэрбээ алшад ербэл, гэртэй һүнэй архи багаханаар амталхадаа болохо.

Обоо тахилган, түрэ болон нааданай үедэ 30 нааннаа дээшэ зон багаханаар һүнэй архи уухадаа болохо.

1808 ондо баталагданаа хорин 11 угай хуули сахилга болон дотоодын хэрэгүүдэй тогтоол соо иигэж хэлэгднэ:

40-нээ дээшэ нанатайшиул архи болон һүнэй архи ууха эрхэтэй. 20 нааннаа 40 хүрээтэр нанатайшиул түрэ наадандаа бага сага һүнэй архи амталхадаа болоно. Буса ушарты 30 нанатайшиулдаа оттолон архи ууха болохогүй. Хэрбээ энэ хуули наандрагабал, тэдэниие бургаанаар шабхадаха. Ноёд архи уугаад ямар нэгэ хэрэг эрхилхээ рэхэгүй. һогтуугаар дасан оржо болохогүй. Хоёр һогтуушуулай тоосолдоо нааан, хоюулыень адлихананар хэхээхээ.

Сэлэнгын мэдэлэй 22 отогий сайдуудай суглаан дээрээ

1775 оной намарай һүүлшын һарада иимэ хуулиин зарлиг гаргахан байна:

Дасан һогтуугаар ороод, хэрүүл гаргахан хүниие бэеъын хулеэд, тэлэрхэдэнь, долоон хоногой хугасаадаа бурханда һүгэдэн мүргүүлхэ.

Мүн лэ Хорин 11 эсэгын уг омогуудай хабаатай зарлигта алба хаагша сайд архи уубал, нэгэ суудхэх хаалтадаа хаагдаха, албатан бургаанаар хэхээгдэхэг гэжэ бэшээтэй.

Сэлэнгын болон Хорин ахалгаша болон хүндэтэй сайдуудай ёх заршам соо: "Хадамда гаранаа басаганай түлөө хэдэн үдерэй түрэ найр үнгэрэлтэгүй. Залуушуулай удаан жаргал, энхэ элүүр байдалай түлөө дасанд "аригун шагшабад" һүнэн хурал уншалга захиха хэрэгтэй. Түрэ найртадаа ошоон ламанаар архи уулга оттолон хоригдоо," - гэжэ бэшээтэй.

1851 оной хори-буряадай ёх заншалай 15-дахи бүлэгтэй иигэж хэлэгднэ:

- Түрэ наранда, элдэб найр наандаанаа, алишье ушарта, хүн зориутаа хүндэлгэгүй, баалаашьегүй байхада, һайн дураараа худалдан абаха гү, али архи эрижэ

абалга оттолон хоригдово. Бүхын уригдаан зоной тон хүндэтэй ноёд, худа урагууд болон 40 нааннаа дээшэ зон багаханаар архи амталхадаа болоно. 40 нааннаа залуу зон алишье сагта архи уухагүй. Хэрбээ энэ гурим наандрагабал, дээдын засаг тэдэниие зэмэлхэ эрхэтэй. 40 нааннаа гүйсөөгүйшиүүлье 15 дахин хэлсэгдэхэн хэмжээнэй бургаанаар сохиго. Архи уухая наанаагүй зониине хэншье баалаха эрхэгүй.

Имэнүүд удхатай Буряад угсаатанай хуули 18-19-дэхийн зуун жэлнүүдтэй баталагдан эрхилэгдэдэг байгаа. Эдэ хуулиин ёхоор, нилээн шэрүүн хэхэлтэй амсагдадаг байгаа гэжэ эли. Буряад монгол угсаатан үдэр бүрийн ажабайдалдаа эдэ хуули заршам нангин сахижа байнаань, урдандаа архи уүнан һогтуу галзуу зон ехэ үсөөн ушардаг һэн. Сагай эрьеэсэр угаа үнанда хаянан манай үеүнхид мүнөөл бодото дээрэн архиншадтаа баригдажа, дийлдэжэ, ами наандаа хорон болонон архитай тэмсэхээшье болёод байна хабди.

Цыргема САМПИЛОВА.

АГУУХЭЗ БАДМАСАМБАВЫН АРХИ ТУХАЙ АЙЛАДХАЛ

Асаринарай түбинөө түрэхэн зон һогтоходоо бэлиндэхээ, тоосолдоо ба наншалдаха. Өөрүгөө нилэд аягүйгээр харуулханаа гадна, атаархуу, жүтөөншэ ба харуу хатуу боложо аашалха.

Тамын орондо түрэхэн зон һогтоходоо, нэрэ һурагүй орилхо. Бэридуудай түбинөө түрэгшэд һогтоходоо, мал шэнги үгэхэлэхэгүй, дүнгээ болошоод, дуугарха шадалгүй, гансал үүгэнэдэг.

Шэгэмүүни Будда бурхан багшамнай иигэжэ номнонон: «Олон гутарал ба зоблон үзүүлдэг архианаа оттолон арсагты!». Тэрэ үшөө иигэжэ хэлэхэн юм: «Дуулагтыл даа, ламанар-шабинарни! Хэрбээ энэ нэгэнтэй ногооной үзүүрүүэ һанжанаан шүүдээрэйшье шэнэн архи ууг даа, тэрэ шабимни бэшэ болохо. Архи уүнан санаартан үбэштэйрхэ, бэеын, хэлэнэй, бодлой үйлэхэгтэй бээз бариха тэсэшгүй болохо. Хубхай хоонон, аягүй шэрүүнээр шашаха. Сэдхээлдээ бүхын гутаралнуудые беөмэйлхэ, тэрэ тоодо хурисал, сухал, харанхы мунхат, бардам, атаархал, харуу хянуур г. м. Архи уугаад, мэдээээ алдаад, үхэдхэн унахадаа, эшхэбтэр байдалдаа орох, бөөлжээндээ зуурашанаан, ама хамараа нохойдо долёлголго гү даа, али нюсэгэн зүдэг газарнуудаа олоной үзэмжэдэ табиха. Түрэхэнээнь тэрээшии хамгаалнаан бурхадай тэдээнхээ буруу хараананаа, нангин нургаалай дошхон хамгаалагшад-сахиусануудай урмаа хухаран сухалдананаа юутэ юугүй хамарханаан шүүнан гараад гү, али хабсагайнаа гү, али мориндоо унажа, үнанай үертэ гү, али түймэртэ аблажа, аймшагтай үхэлөөр хосорхо. Тийнхээлээл тэдээ 18 тамада унаха, найман халуун ба найман хүйтэн гэхэн шэнги, тэсэшгүй удаан мүнхээ тамын зоболонийе эдлэхээ».

Таанад асууха байхат: «Мүнхэ тамада хэдээ шэнэн саг соо байхбай?». Эдь шэнэн гэе: «Хайша хайшаа 80 алда кубометр газар мальад, тэрээнээ үзэмжий үрэхэндээ, галаб эрьехэ бүри нэгэ-нэгэ

үрэхөөр абабал, нүхэн сохи үрэхэнэй дуунхадал, мүнхэ тамын зоболон дүүрэх. Гурбан муу түрэлнүүдэй зоболонгууд тухай эндэ хэлэлтэшьегүй ха. Ламанар ба хубарагууд, миний шабинар, соносогтыл даа! Хэрбээ архидалгадаа шунахайрбал, амгалан тэнюүниие олохогүйт, урда хэлэгдэхэн бүхын зоболонгуудые эдлэхээ. «Буддануудтаа архи үргэдэг, тээд манай уухье хоридог?» - гэхэт. Тээд таанад, Буддын дээгүүр шадабарии туйлаагүйшиүүл, бодото байгаалин үнэнхэ үгэлгүйгэхээ шадахагүйт. Харагтыл даа, жэшээнь, үнэгэн арсалан шэнгээр холо һүрэхэмнэй гээд, нюргэх хухархан тухай, үгүй haas, заахан шубуухайн хаан Гарууди гээшбэг гээд, үндэртэ дэгдэхээ һэдэжэ, далая хухараад үхэхэн тухай үльгэрнүүд. Хэрбээ Буддын үндые ууха шадаха болбол, юундэ тээд Буддын Виннаа соо үтгэхэн сашил журам, Ваджраян соо үтгэхэн хуули, заршамуудые дуургэхээ хүсэлнүүгүйт?». Нангин шүтөөнхий сахиусадтаа ламанар архи үргэдээ, тэдэнь табан янзын мяхан ба табан зүйлэй амтаахай болохыен үреэлжэ адисладаг, тиихэдэн үргэл тогтоохон хамгаалагша-сахиусадын тэдэн дээрэнх хамаг амитадай табан гутаралай хорье нэмэжэ холёод, эхэ зургаан зүйл хамаг амитадые нүгэлхөө сэберлэхын тула бултынен уудаг.

Табан янзын мяханай буридэлдэ хүнэй, мориной, нохойн, үхэрэй ба заанай мяхан ордог. Эдээшии эдихэ уялгатай болон. Табан зүйлэй амтаахайн буридэлдэ «үмхэй» ба «угаа үмхэй» - хүнэй шээхэн, баан, хүрэнгэ, сэмгэн ба шүүнан шэнгэн зүйл ордог. Та энэ муухай бодосын гутамшагые мэдэжэ байжа, амтаахай уунааб гэжэ һанаад, оло дахин ууха болон. Энээшии хэжэ шадаха болобол, уухадатнай болоно, шадахагүй haas, хоригдоно.

Хэрбээ архиие табан янзын амтаахай болгодог нюуса ёнолол тарниин али хуби соо бии мэн гэхэ һураха болоо һайн, юун гэжэ харюусахбат? Доржечанай (тарниин бурхан) хэлээгүй юумье харюусахал-

та. Шандаганай толгойдо эбэр ургаа, үрэхгүй эхэнэр үриие түрээ гэхэншүү юумэн болоно. Бурхан багшын һайн мууе илгаган һургаал бултандадаа адли. Тиймэхээ архидалганаа оро таанагүй бээз бариха хэрэгтэй.

Борлой БОЛОТОВ,
Агын аймагийн
үүдэнтэ нютаг.
(Үргэлжэлэлын хожом гарагаа)

ТВ-программа

Понедельник, 15

Первый канал

06.00	"ДОБРОЕ УТРО"
10.00,	13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.05,	13.50 *ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ*
10.15	"ЖИТЬ ЗДОРОВО!" (12+)
11.25	"КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА"
11.55	"МОДНЫЙ ПРИГОВОР"
13.10	"ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ!"
14.00	"ДЕШЕВО И СЕРДИТО" С ДАРЬЕЙ ДОНЦОВОЙ
15.00	"ДРУГИЕ НОВОСТИ"
15.25	"ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ" (12+)
16.15	T/C "УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ" (16+)
18.00	T/C "НЕРАВНЫЙ БРАК"
19.00	ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИПРАМИ
19.50	"ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!" (16+)
20.50	"ПУСТЬ ГОВОРЯТ" (16+)
22.00	"ВРЕМЯ"
22.30	T/C "ОДНОЛЮБЫ"
00.30	"ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ" (16+)
01.00	"НОЧНЫЕ НОВОСТИ"
01.20	T/C "БЕЗ СВИДЕТЕЛЕЙ"
01.50	T/C "ПРОТАВШИЙ БЕЗ ВЕСТИ"
02.40	X/F "РАЗВОД"
05.00	T/C "СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ"

Россия

06.00	"УТРО РОССИИ"
10.00	"1000 МЕЛОЧЕЙ"
10.45	"О САМОМ ГЛАВНОМ"
11.30	"КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ" (12+)
12.00,	15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30,	15.30, 18.30, 20.40 "ВЕСТИ-БУРЯТИЯ"
12.50	T/C "ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ"
13.50	"ВСЁ БУДЕТ ХОРОШО!" (12+)
14.50,	17.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.50	T/C "ЕФРОСИНЬЯ. ТАЁЖНАЯ ЛЮБОВЬ"
16.45	T/C "КРОВИНУШКА"
18.50	D/F "МИХАЙЛО ЛОМОНОСОВ. ДЕСЯТЬ НОВЕЛЛ ИЗ ЖИЗНИ ГЕНРИХА"
19.45	T/C "ПРИНЦЕССА И НИЩЕНКА"
21.30	"СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!"
21.40	T/C "ЖИЗНЬ И СУДЬБА"
23.20	"ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ" (12+)
23.50	ФУТБОЛ. ЧЕМПИОНАТ МИРА-2014. ОТБОРОЧНЫЙ ТУРНИР. РОССИЯ - АЗЕРБАЙДЖАН. ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ
01.55	ВЕСТИ +
02.15	"СПЕЦИАЛЬНЫЙ КОРРЕСПОНДЕНТ"
03.20	D/F "КРАЙ ЯНТАРНОЙ ЛИХОРАДКИ"
07.00	"НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ" (16+)

Вторник, 16

Первый канал

06.00	"ДОБРОЕ УТРО"
10.00,	13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.05,	13.50 *ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ*
10.15	"ЖИТЬ ЗДОРОВО!" (12+)
11.25	"КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА"
11.55	"МОДНЫЙ ПРИГОВОР"
13.10	"ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ!"
14.00	"ДЕШЕВО И СЕРДИТО" С ДАРЬЕЙ ДОНЦОВОЙ
15.00	"ДРУГИЕ НОВОСТИ"
15.25	"ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ" (12+)
16.15	T/C "УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ" (16+)
18.00	T/C "НЕРАВНЫЙ БРАК"
19.00	ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИПРАМИ
19.50	"ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!" (16+)
20.50	"ПУСТЬ ГОВОРЯТ" (16+)
22.00	"ВРЕМЯ"
22.30	T/C "ОДНОЛЮБЫ"
00.30	"ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ" (16+)
01.00	"НОЧНЫЕ НОВОСТИ"
01.20	T/C "БЕЗ СВИДЕТЕЛЕЙ"
01.50	T/C "ОБИТЕЛЬ ЛЖИ"
02.25	T/C "КАЛИФЕРИЯ"
02.55	X/F "ОСАДА"
05.05	T/C "СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ"

Россия

06.00	"УТРО РОССИИ"
06.07,	06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.00	"1000 МЕЛОЧЕЙ"
10.45	"О САМОМ ГЛАВНОМ"
11.30	"КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ" (12+)
12.00,	15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30,	15.30, 18.30, 20.40 "ВЕСТИ-БУРЯТИЯ"

Среда, 17

Первый канал

06.00	"ДОБРОЕ УТРО"
10.00,	13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.05,	13.50 *ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ*
10.15	"ЖИТЬ ЗДОРОВО!" (12+)
11.25,	05.25 *КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА*
11.55	"МОДНЫЙ ПРИГОВОР"
13.10	"ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ!"
14.00	"ДЕШЕВО И СЕРДИТО" С ДАРЬЕЙ ДОНЦОВОЙ
15.00	"ДРУГИЕ НОВОСТИ"
15.25	"ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ" (12+)
16.15	T/C "УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ" (16+)
18.00	T/C "НЕРАВНЫЙ БРАК"
19.00	ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИПРАМИ
19.50	"ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!" (16+)
20.50	"ПУСТЬ ГОВОРЯТ" (16+)
22.00	"ВРЕМЯ"
22.30	T/C "ОДНОЛЮБЫ"
00.30	"ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ" (16+)
01.00	"НОЧНЫЕ НОВОСТИ"
01.20	T/C "БЕЗ СВИДЕТЕЛЕЙ"
01.50	T/C "БЕЛЫЙ ВОРОТНИЧОК"
02.40	X/F "СЕМЬ ЛЕТ В ТИБЕТЕ"
06.00	"УТРО РОССИИ"
06.07,	06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.00	"1000 МЕЛОЧЕЙ"
10.45	"О САМОМ ГЛАВНОМ"
11.30	"КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ" (12+)
12.00,	15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30,	15.30, 18.30, 20.40 "ВЕСТИ-БУРЯТИЯ"

Буряад үнэн

11.10.2012

№ 40 (21888)

№40 (803)

08.00 "ВСЯ БУРЯТИЯ". ПОГОДА (16+)

08.30 "НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕ-

НИЙ" (16+) 12.05 "СТРОГО НА ЮГ" (12+). ЗУРХАЙ

08.35 "МУЗЕЙНЫЕ ТАЙНЫ". ПОГОДА (+12) 12.30 "УУЛЗАЛГА" (6+)

08.45 "СМЕШАРИКИ" НА "АРИГ УСЕ". ПО- 13.05 "ШКОЛЬНОЕ ТВ" (6+)

ГОДА (12+) 14.40 "Х/Ф "ХОЖДЕНИЕ ПО МУКАМ"

09.00 "ВСЯ БУРЯТИЯ". ПОГОДА (12+) 15.05 "М/Ф

(12+) 15.35 "Т/С "БЕЛЫЙ КЛЫК"

10.25 "М/С "ОХОТНИКИ ЗА МОНСТРАМИ"

10.25 "УТУМАТА" (12+) 16.05 "ВАШЕ ПРАВО" (16+)

10.50 "М/С "ПЛАНЕТА ШИНА" (12+) 16.30 "Х/Ф "ДИСАЙС"

10.50 "М/С "РОГА И КОПЫТА": "ВОЗВРАЩЕ- 17.30 "Д/Ф "ГЛОБАЛЬНЫЕ УГРОЗЫ"

НИЕ" (16+) 19.00 "23.30 "ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ" (16+). ЗУР-

ХАЙ 20.05 "СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ" (12+). ЗУРХАЙ

11.20 "Х/Ф "НА ГРАНИ"

11.30 "Т/С "УНИВЕР" (16+)

14.00 "ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС". "МИР-

ОВЫЕ НОВОСТИ" (16+) 14.20 "БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!". ПОГОДА (12+)

14.30 "Д/Ф "ДОМ-2. LIVE" (16+)

16.30, 18.30, 20.00 Т/С "ИНТЕРНЫ" (16+)

17.30, 19.30, 21.30, 23.00, 00.40 НОВОСТИ ДНЯ (16+)

17.30 "ЭПОХА. ЛЮДИ И СОБЫТИЯ" (16+)

17.30 "СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ" (12+)

17.30 "М/С "УТИНЫЕ ИСТОРИИ" (6+)

17.30 "М/С "КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛ-

ШЕБНИЦ" (12+)

17.30 "ЗУРХАЙ

17.30 "КВН НА "БИС" (16+)

17.30 "Х/Ф "МОЯ УЖАСНАЯ НЯНЯ-2" (0+)

17.30 "ГАЛИЛЕО" (0+)

17.30 "ВТЕРННЕ ШОУ "ТЭЦ-3"

17.30 "10.30, 12.30, 13.30, 15.35, 14.55 Т/С "ГОНЧИЕ"

17.30 "14.00, 17.00, 20.00 "СЕГОДНЯ"

17.30 "14.00, 17.00, 20.00 "СЕГОДНЯ"

17.30 "Д/С "ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР" (16+)

17.30 "11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "СЕГОДНЯ"

Аймагай туб хадаа Хэрэн тосхон болоно. Эндэхий дунда нургуули 1924 ондоо В.И.Ленинэй нэрэмжэтэ болгогдохон байна. Иигэжэ тэрэнэй нэрые хэрэнэйхид наха бараанайын үүлдэ мүнхэлхэн байна. Аймаг, республика, тиихэдэ гурэндэ хэрэгтэй кадрнуудые бэлдэхэ талаар энэ нургуули өөрынгөө үүргэ һайн дүүргээ. Энэ нургуулида ехэ бэрхэ багшанаар худэлхэн байна. А.А.Бобоева – Ленинэй ордендо эгээл түрүүн хүртэгшэдэй

Н.А. Каландаришвилиин хүшөө

нургуули дүүргэгшэд Москва, Ленинград, Харьков, Казань, Свердловск, Новосибирск, Красноярск, Омск, Томск, Эрхүү, Шэтэ, Улаан-Үдэ хотонуудай дээдэ эрдэмий нургуулинуудта орого нурдаг заншалтай. И.И.Чувыров энэ нургуули дүүргэжэ, хожомын СССР-эй Госпланай үйлэдбэрийн хүсэнүүдье шудалалгаар комиссиин түрүүлэгшээр худэлжэ, нютагаа суурхуулжан хүнүүдэй нэгэн гээш. Тиихэдэ М.И.Митюшов – биологийн эрдэмий доктор, профессор, А.М.Зверева – техническэ эрдэмий кандидат, Россиин Эрдэмий академиин эрдэмтэ секретарь, Е.И.Морозов – философиин эрдэмий доктор, Таганрогой университетэй ректор байна хүнүүд, энэ нургуулида нуралдан намтартаа. Тэрэшэлэн С.Г.Дугаров Буряадай эрдэм нуралсалай министр, Буряадай болон Россиин габьяата багша байна юм. Тэрэнэй наханайын хани Е.Д.Дугарова РСФСР-эй болон СССР-эй Эрдэм нуралсалай отличник байгаа. Тэдээнээ гадна энэ нургуули дүүргэхэн М.С.Лазарева – Россиин габьяата судья, Л.Д.Турбянов – худе ажайын министр нэгэ үедэ байгаа. А.Д.Укоев дээдэ гарай врач, зүрхэ нудалай хирургийн мэдээжэ бэрхэ мэргэжлэлтэ, Буряадай габьяата врач болон бусад энэ нургуулида нуралдан гэжэ тэмдэглэлтэй.

Хэрэнэй дунда нургуули хадаа физическе культура болон спорт хүгжэлгын туб юм. Эндэ физкультурын бэрхэ багша М.И.Дубова худэлжэ, тамирай талаар за-луушуулые энхэ элүүрээр хүмүүжүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулжан юм. Тэрэнэй энэ хэрэг бэрхэ нурагшадын болохо К.Ж.Дамбаев, аха дүүнэр Иван, Виктор, Петр Кобелевууд, Валерий болон Александр Степановууд үргэлжэлүүлхэн габьяатай. Хэрэн нютагхаа

нэгэн байгаа. Тиихэдэ К.Н.Козлова, А.В.Самутина, М.Е.Бильдуева, Ф.З.Конторер, Д.С.Манзарханов, Д.Д.Цырендоржиев, Е.Д.Бельгаева, Ш.Х.Пантелеева, Г.Ш.Хогоева, Н.А.Тулусоева, С.И.Санжиева, Е.М.Гусева, Р.Г.Сороковикова, Е.И.Попова, А.В.Толмачева, В.М.Сун-Бую болон бусад Буряад Республикин болон Rossi гурэнэй үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэхэн багшанаар энэ нургуулида худэлхэн түүхэтэй.

М.Ф.Кожевин

коныгиаа урилдадаг спортын зүйлөөр гурбан мастернууд урган гараан юм. Эдэмний хэд бэ гэхэдэ, К.Д.Маланов, В.И.Оздоноева, В.Д.Каратеев болон бусад. Хоридохи зуун жэлэй 60-80-яд онуудаар Түнхэнэй хоккеистнүүд ехээц суурхадаг байгаа. Тэдэ хадаа Rossi гүрэн дотор үнгэргэгдэхэн түрүү нуури эзэлэлгын мүрүсөөнүүдтэ оло дахин шангай нуурииудые эзэлхэн, республикин мүрүсөөнүүдтэ долоо дахин илалта тулаан байха.

Түнхэнэй аймагта Rossi гүрэнэй баруун можо нютагуудаа дайнай урдах болон нүүлээрхий жэлнүүдтэ бэрхэ багшанаар болон эмшэд олоророо ерэжэ худэлхэн түүхэтэй.

Тэдэ хадаа Түнхэнэй аймагта эрдэм нуралсал болон элүүрье хамгаалгын хүгжээлгэдэ тон ехэ хубитаяа оруулжан байдаг. Жэээлхэдэ, Хэрэнэй больницаа худэлхэн эмшэд Н.Н.Нечаев, Д.И.Новосельцев, тиихэдэ Ленинэй ордендо хүртэхэн А.А.Новосельцева, И.Г.Глазунов, М.И.Глазунова гэгшдэ нютагай зоной элүүр энхэ ябахын тулөө ехэ оролдонон юм.

Лесхозой директорээр худэлхэн М.Ф.Кожевин зоной дунда ехэ хүндэтэй бэлэй. Энэ хүн дайнай болон ажайай ветеран байгаа. 1945 ондо Москва хотодо үнгэргэгдэхэн Илалтын жагсаалдаа хабаадалсан хүнүүдэй нэгэн гээш. М.Ф.Кожевин аймаг дотор ой модоной баялаг хамгаалгдаа гушан жэлдэ худэлхэн намтартай.

Түнхэнэй аймагта үран дархашуул ехэ олон байгаа, мунёөшье байха. Нэрлэбэл, Х.М.Ошоров, У.Хартаев болон Д.Тарышинов гэгшдэ болоно. Гэхэтэй хамтаа морошо дархан П.Г.Дамнянов үран дарха хэжэ, нютагхаа дадууршие мэдээжэ болонон байха. Түнхэнэйхидэй дунда Гатып Садаевич Базаров эгээл түрүүн Буряадай арадай уран

зурааша гэжэ хүндэтэй нэрэ зэргэдэ хүртэхэн байха.

Аймаг дотор 1932 ондоо эхилжэ, "Красное знамя" гэхэн сонин гарадаг байгаа. Хожомоо тэрэ «Саяны» гэжэ нэрлэгдэхэн байдаг.

Хэрэн тосхон соо үзэсхэлэн найхан булангууд бии. Дурасхаалт газарнуудай нэгэн гэхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайндаа наха бараан сэрэгшэдэй дурасхаалт мүнхэлжэ табиан хүшөө парк соо бии. Тиихэдэ сквер соо Советскэ Союзай Герой Ж.Е.Тулаевтаа зориулагдажа табигдаан хүшөө байдаг. Граждан дайнай үедэ Сибириин партизануудай суута командир байна Н.А.Каландарышвилиин дурасхаалые мүнхэлжэ, "Скотоимпорт" гэхэн эмхийн конторо байна газарт хүшөө бодхогдонхой.

Хэрэн тосхондо Буддын шажанай дасан, үнэн алдартын шажанай нүмэ бии. Хубисхалай урда тээ Хэрэн тосхондо байна дасан 1930-аад онуудаар хаагдаан юм. Харин хоридохи зуун жэлэй ерээд онуудаар эндэ дуган шэнэр баригдаан юм.

Хэрэн тосхоной баруун талада оршодог Хужар нютагаа Буряадай арадай поэт Лопсон Тапхаев түрэхэн юм. Россиин соёлыг габьяата худэлмэрилэгшэ уран зохёолнууд соогоо түрэхэн дайдаяа, Түнхэн болон Саяан хадаяа магтан дуулаан байна. Тиихэдэ эрдэмтэд С.Г.Ошоров, В.Д.Патаева гэгшдэ Хужар нютагтаа түрэхэн байна.

"Хэрэн нютагхаа холо бэшхэнэ оршодог нуур бии, - гэжэ энэ нютагай үнинэй ажануугша М.Ф.Зверев хөөрдэг байна. - Энэ нуур Борискын нуур гэжэ нэршэнхэй. Хаанахаа имэ нэрэтэй болооб гэхэдэ, Бориска гэжэ нэрэтэй буряад эртэ урда сагта энэ нютагтаа ажануухан ха. Тэрэхэнтэйшье, ородуудааршье, буряадуудааршье багтадаггүй байгаа. Тиимэнхээ

нютагхаа нютагта, хотондо зөөжэ амидардаг байгаа. Гэбэшье хүгшэрхэ тээшээ ехээр үгүржэ, зайжаа ябаха шадалын һалан гэдэг. Тэрэ нуурай ойро ерэжэ, түбхинөө хаш. Унишье болонгүй, тэрэ наха бараа. Тийгээд энэ нуур тэрэнэй нэрэр нэршэнхэн түүхэтэй. Мунёө үбгэд, хүгшэд хэлсэдэг: "Хүн зонтой таарахагүй хаа, Борискын нуур руу зөөжэ ошо. Хүнүүдээр багтансгүй ажануухада, ямар байнаб гэжэ мэдэхэш". Имэ домогтой нуур Хэрэн шадар бии.

Хэрэн тосхон шадар Шэмхэ гэжэ нютаг харагдажа байдаг. Энэ нютагтаа эртэ урдын сагта хасагуудай харуул табигдаадаг байгаа юм. Эндэ модошо дархашуул ехэ олон байгаа. Тиихэдэ үльгэр түүхэ мэдэдэг хүнүүдээрээ энэ нютаг суурхадаг. Ф.И.Семенчук гэжэ үльгэрш үбгэн Шэмхэдэ байдаг байгаа. Мунёөшье болотороо эндэ "Калинушка" гэжэ хасагуудай аман зохёолой ансамбл бии. Аймаг дотороо ехэ амжалта туйлаан. Энэ ансамбл 1994 ондо Улаан-Үдээдэ үнгэргэгдэхэн конкурсоо шалгаржа, үшөө дахин суурхажан байна. Түнхэнэй совхозой овоощи ургуулагшадай звено аймаг дотороо онсо шалгардаг байгаа. Тэрэндээ суута овоощи ургуулагша Тамара Ивановна Шубина хүтэлдэг байна. Шэмхэ нютаг шадар тахилгата газар бии. Тамхи баряаша гэжэ тэрэ нэртэй. Имэ газарта нютагай зон, мун холын айлшадшье оршон байгаалида гамтгайгаар хандахаа, шангаар авяа гараха, хашхарха, модо хухалха, отолхо ёногүй юм. Энээнхээ гадна тахилгата газарнуудые бузарлажа болохогүй гэжэ мэдээжэ. Хэр угхаа хойши буряад зон орон дайдын, хада уулын, уха нуурай эзэдье тахидаг заншалтай ха юм.

Саашаа ябахада, эгээрийн дабаан бии. Аяншалхан хүн тэрэнхээ доошоо хотогор га-

зарта хүрэжэ ерэдэг. Энэ хотогор соо Туран гэжэ нютаг оршодог. Эндэ баан хасагуудай харуултай байна газар. Имэ харуулнуудые 17-дохи зуун жэлэй тэн болотор табидаг байна гээшэ. Туран нютагай түрүүшүн ажануугшадай үри наадаад мунёөшье болотороо амгалан тайбан, үнэр баян ажанууна. Урда сагта Турандыа ганса ородууд, харин хүршэ Хойто гол тосхондо буряадууд ажануудаг байна. Турандайхид газар элдүүрилдэг, огород таридааг байгаа. Харин Хойто голой ажануугшад агуури хэжэ, арха элдэжэ, хубсаа хунаар өдөг заншалтай байгаа. Эрэшүүльн Туран ерэжэ, ордуудай хүлнэншэд болохо, гэр бүлээз тэжээхэх хилээмэ болон бусад эдээ хоолой зүйлнүүдье олодог байгаа. Хэр угхаа хойши шуралжадаа хорондоо батаар нүхэсэдэг, эбтэй эзтэйгээр ажануудаг заншалтай байна.

Ушөө нэгэ тэмдэглэмээр зүйл гэхэдэ, Шэмхэ тосхоной хүпээс Шубинай зөөреэр 1909 ондо Турандыа шажанай – приходской нургуули нээгдэхэн юм. Совет үедэ гэхэ гу, али 1928 ондо эндэ хилын харуулай застава тухээрэгдэхэн байна. Харин 1932 ондо тэрэнэй хажуудаа Осавиахимай нургуули нээгдэхэн байна. Эндэ залуушуул морёор ябажа, буудажа нурадаг байгаа. Тэрэндээ суута овоощи ургуулагша Тамара Ивановна Шубина хүтэлдэг байна. Шэмхэ нютаг шадар тахилгата газар бии. Тамхи баряаша гэжэ тэрэ нэртэй. Имэ газарта нютагай зон, мун холын айлшадшье оршон байгаалида гамтгайгаар хандахаа, шангаар авяа гараха, хашхарха, модо хухалха, отолхо ёногүй юм. Энээнхээ гадна тахилгата газарнуудые бузарлажа болохогүй гэжэ мэдээжэ. Хэр угхаа хойши буряад зон орон дайдын, хада уулын, уха нуурай эзэдье тахидаг заншалтай ха юм.

Шубинай хүтэлдэг, долоон хубүүд, хоёр басагад нэгэ бүлэг болохо, энэ нургуули нурадаг байгаа. Тиихэдээ застава дээрээ хоёр долоон хоног соо энэ нургуули гарадаг байна юм. 1936 ондо энэ заставые үгы болгонон түүхэтэй.

"Путешествие по Тункинской долине"
гэхэн номий
материалнуудаар
Эльвира ДАМБАЕВА
хэблэлдэ бэлдэбэ.

2012 он - Россиин түүхын жэл

С.Г.Дугаров болон Е.Д.Дугарова

Түнхэнэй сугуулагдамал команда

Залуу наанай залитай хана

Дина САНДАНОВА: “ТҮРЭЛ БУРЯАДАА ТҮЛӨӨЛЭН ИЛАЧАНДАА БАЯРТАЙБ”

Залуу уран бэлигтэнэй хоолойн арга боломжонуудые хүгжөөн зааха онсо шадабаритай, ехэ дүй дүршэлтэй багшын шаби, Искусствын коллежын (анхан хүгжэмэй коллеж байсан - мүнөө директонын Б.Б.Турбянов) 4-дэхи курсын оюутан, Буряад Республикин соёлы болон искусстваан мэргэжэлдэ нурадаг эрхим оюутадта үгтэдэг мүнгэн шанда хүртэгшэ, нёднөн үнгэрэгдэхэн СССР-эй арадай артист Лхасаран Линховоиной нэрэмжээд Х уласхоорондын конкурсын шанда, тиихэдэ СССР-эй арадай артист Лиляя Мясниковагай нэрэмжээдэг регионууд хоорондын конкурсын (Новосибирск) II шанда, удааны Москвада болонон XI Дельфийскэ нааданай (2012 оной хабар) II шанда, мүнгэн медальда хүртэхэн лауреат Дина Санданова баанал наяхан үндэр амжалта туйлаа гэхэн баяртай мэдээсэл бултани омогорхол болобо, илангаяа түрэл тоонто Хэжэнгэ нютагаархидыень, түрэлхидыень хүлгөөбэ, баясуулба.

Аяар холын Казахстанай ниислэл хото үзэхэлэн гоё Астанада эмхидхэгдэхэн, “Энергия молодых” гэжэ нэрлэгдэхэн VI уласхоорондын Дельфийскэ нааданда (сентябрин 24-хөө 29 хүртээр) Буряад Республикаая бэлигтэй концертмейстер Людмила Емельяновна Свитинатая түлөөлхөө ошоон урихан миһэрлтэй, зохидхон шарайтай, үндэрхэн бээтэй оюутан Дина Санданова оюун бэлигээрээ 16 үүрэнэй залуу дуушадай дундадаа шалгаржа, (олонхинь консерваториин оюутад хабаадаба), оройдоол 5 илагшад соо нэрлэгдэхэ, “За профессионализм” гэхэн номинацияар лауреадай дипломдо хүртэхэн байна.

- Оройдоол гурбан жэлэй туршада нураха үедөө “сопрано” гэхэн нариихан хоолойгоор дуулаха бэлиг талаангаа бэрхэ багша Вячеслав Баяндаевич Елбаевий гол хабаадалга доро Динамий мүлихжэ, конкурсchoo конкурсдо дуршэл нэмэжэ, илажа, шалгаржа байнандын баяртайбди. Үшөө бэлигээ саашан хурсадхаха, эндээ дипломоо хамгаалад, саашаа нураха ёхтой, - гэжэ хөөрэхэн концертмейстерын дуушадта, артистнуудта ажаллаха, ажанууха эрхэ байдал олгодог Казахстанай үзэхэлэн газарнуудые найхашаананаа, Астанагай оперно театраар омогорхоноо мэдүүлнэ һэн.

“Академическое пение” гэхэн номинацияар аяар 16 үүрэнэй, нэрлэбэл, Италиин, Болгарии, Румыниин, Австриин, Бельгииин, мүн Молдовын,

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ foto

Таджикистанай, Украинаан, Беларусин, бусад республикануудай залуу оюутадтай суг хабаадажа, бэе бээтээс нүхэд болож, бэе бээс дэмжэжэ, нүр нүлдүүнэе үргэбди, зоригжуулаабди. Тиин Армениин шанга найхан хоолойтой оюутан басаган уран бэлигээрээ намайгаа гайхуулба. Би энэ конкурсдо 2 ари, нэрлэбэл, Генделинин -“Ринальдо” опероноо Альмирын ари, тиихэдэ М.Фроловой “Энхэ-Булад баатар” опероноо Арюун-Гоохоной ари гүйсэдхөөб. Тиихэдэ “Пряха”, гэхэн ород арадай дуу, Римский-Корсаковой “Пленившийся розой словою”, Шубертын “Блаженство” гэхэн романс дуулажа, түрэл Буряадаа, хэбэд номхон Хэжэнгээ түлөөлэн илаандаа баяртайб. Илаан, шагнагдаан залуушул Эб найрамдалай болон эблэрүүлгын ордон соо Гала-концертдэ хабаадаабди. Үзэхэлэн найхан, арадай үндэхэн гоё маягтай байшангуудтай, ариг сэбэр Астанагай музейнүүдээр, сугаа пр-

зидент Нурсултан Назарбаевай резиденци, Байситовагай нэрэмжэтэ оперно театр, саад, ургамалта модон бухнээни найшаагаабди. Дурбэн “одото” “Кинг” отельдэ зохицоор байрлаабди. Оройдоол хоёр хүн – коллежын оюутад энэ ехэ конкурсдо хабаадаабди, - гэжэ Дина Санданова омогорхон хөөрэн, дууша сэдьхэлтэй Сергей эсэгэрээ, дулаха дуратай түрэлхидээрээ омогорхон.

Багааа дуулаха бэлигын анхархан гэртэхиниинь дууша басаганайнгаа “Наранай туяа”, “Мүнгэн хун шубуун”, “Серебряный голос Байкала” конкурснуудтада хабаадаахадань, хани халуунаар дэмжэжэ, үргэжэ байнанин хэдэй найхан бэ? Мүнөө алдар суута багшиг нургаал заабаринаа, дүй дэршлнхөө хубаадаха ехэ талаантай, найхан, шанга хоолойтой басаган хүсэл оролдолгын эхилэн харюулжа, бэлигээ гэршлжэ байнанин дэмбэрлтэй байна даа.

-Аяар холын гүрэнэй конкурсдо хабаадаха хэргэгтэмнай мүнгэ зөөреэр туналнан спонсорнуудтада, нэрлэбэл, “ЗОЛ” гэхэн эмхийн генеральна директор Лев Асалхановта, “Байкалжилстрой” ЗАО-гий дарга Виктор Абушеевтэ, Республикин Арадай Хуралай депутат Матвей Бадановта, Хэжэнгын аймагай захиргаанай гулваа Геннадий Лхасарановта, Хориин аймагай захиргаанай гулваа Байр Жамбаловта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди, - гэжэ В.Б.Елбаев, Л.Е.Свитина гэгшэд хэлээ һэн. Залуу зоной зориг, бэлиг талаан дэмжэдэг зон оюутадаймний өрээдүйн “одото” харгые нээнэ гээшэ гэжэ бэлигтэй багшанар омогорхон мэдүүлбэ. Волгоградта түрэхэн (анхан Стalingrad байгаа), 50 гаран жэлдэ концертмейстерээр амжалтадай ажлалдаг Людмила Емельяновна сэдьхэлэйнгээ баяр, сээжынгээ омогорхол мэдүүлхэ үедөө “талаантай залуушуулье дэмжэхэ спонсорнуудай байгаа сагта саашаашье урагшатай ажаллахадби, бури дуратайгаар конкурснуудта хабаадахадби” гэжэ нэмээ һэн.

“Искусствынгаа колледж амжалтатай дүүргээд, Москвагай консерваторио Дина Сандановамай орохо хүсэлтэй”, - гэжэ сугаа багшань Вячеслав Баяндаевич тэмдэглэн бэлэй.

“Хэжэнгэ” нютаг зоной эблэлэй зүгнэе соёлы эдэххитэн Г.-Н.Ц.Гунзынов сугаа багшанартань, уласхоорондын конкурсдо илаан нютагайнгаа дууша басаганда хүхэ номин хадагуудые гарай бэлэгүүдтэйгээр дамжуулжа, үшөө олон конкурсдо илахын, ханаан хүсэнүүдээ бэлүүлхын эхүсэбэ, хани халуунаар амаршалжа, найхан үреэлэй үгэнүүдые хүргэбэ.

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

БЭЕ БЭЕДЭЭ ҮНЭН СЭХЭ БАЙЛГА – ЖАРГАЛТАЙ ГЭР БҮЛЫН НЮУСА

Яагаад ажабайдалай бэрхэ шээлнүүдые суг хамта даан, нахаараа эбтэй ээтэй бүлэ зандаа ажануухаб? Энээн тушаа 50 гаран жэлэй туршада суг нууцан арбан гэр бүлэ “Серебрите любви рассвет...” гэхэн баяр ёнололой уедэ хөөрэхэ угөө. Тус хэмжээ ябуулга Улаан-Үдийн ажануугшадие социальная талаар хангалигын “Доверие” гэхэн тубтэ эмхидхэгдээ.

60 жэлэй саана хуби заяагаа холбоон Батомункуевтанай гэр бүлүн жаргалда спорт ехэ нулөө үзүүлээ юм. Нүр харбалгаар спортын мастернууд Носрон Юндунович Лхама Золтоевна хоёр мүнөө залуушуулье нориходоо гадна өөхнэдэөшье пенсионерүүдэй спартакиаднуудта эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэдэ 5 хүүгэдээ, 30 гаран аша гушанааашье спорто дуратайгаар хүмүүжүүлээ.

Эдэбхи үүсчэл болон эрдэм мэдэсүн хойноо эрмэлзэл – суг хамта 49 жэл ажануухан Жамбаловтанай гэр бүлүн гол дурим. Буряадай габьяата агроном Бальжинима Жамъянович болон Республикин габьяата багша Эльвира Ширниковна хоёр мүнөөшье Нагатайшуулай университетэ соёл болон искусство шудална.

Нүр харбалгаар спортын мастернууд Носрон, Лхама Батомункуевтан

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэйнай ветеран, 92 нахатай Алексей Романович Новолодскии, наханайн нүхэр Крестиня Степановна хараадаа, сэдьхэлэрээ залуу гэдэгтэе одоол ойлгоо. Тэдэ хоёр ямар хүгтэй хүхюутайгээр ябаган дуунуудые дуулаа гээшб!

Бултанай онсондоор, жаргалтай гэр бүлүн нюуса – бэе бэедээ үнэн сэхэ, мүн сэдьхэлэрээ залуу байлга. Валентина Яковлевна, Алексей Ильич Амагаровтан энээниие гэршэлнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэйнай хоёр орденуудай, мүн Улаан Одоной ордений кавалер Алексей Ильичэй тэмдэглэнээр, хүүгэдээ эсэгынгээ жэшээ даган, саашадаа бата бэхж, ажалса бэрхэ, үнэн сэхэ гэр бүлэ байгуулдаг юм.

- Мүнөө энэ найндэртэмнай хабаадаан арбан гэр бүлэ бүхы нахаараа ажабайдалай эдэбхи абыяастай хараа шугам баримталас. Тэдэнэй олонийн хүгжэлтэдэ оруулсан хубита нилээд ехэ, - гэжэ Улаан-Үд хотын Ажануугшадие социальная талаар дэмжэлгын тубэй хүтэлбэрэлгээш Эльвира Эрднииева хэлээ. – Тус найндэрэй гол зорилгонуудай нэгэн хадаа гэр бүлүн үнэтэй удха шанар, найхан заншалнуудые иххалга болоно.

Сэргэма ДОНДОКОВА.

АЛДАР НЭРЭНЬ МУНХЭЛЭГДЭБЭ

2012 оной сентябрийн 29-дэ Баргажанай аймагийн Улан, Лугшхаан нютагуудта хүдөө ажакхын бэрхэх хутэлбэрилгэгшэ, бэлгитэй ударицагша ябанан Сергей Иннокентьевич Тараскинай дурасхаал мунхэлнэн хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгддэе.

Уланай дунда нүргүүлидээ углөөнэй 10 сархад дурсахаалаи самбар нээлгын баяр ёхолол эмхид-хэгдэж үнгэргэгдээ. Саб гэмэ жагсаалаар зогсоон нүргүүлийн үхижүүд, тэрээнтэй хүдэлнэн аха уевн хүнүүд, түрэлхид гаралхидын, нютагаархидын, аймагай болон хүдөөгэй захиргаанай хүтэлбэрилгэшэд хабаадаа.

Энэ хэмжээ ябуулгада
ехэ үүсчэл оролдолго-
ёо элсүүлжэ хабаадаан
түрэлхидынъ, нэрлэбэл,
Ч.Ц.Линхоева, Г.Д.Будаева,
Г.С.Тараскин гэр бүлэтэээ,
Л.В.Тараскина, А.Б.Будаев,
Ж.Б.Будаева, С.Ц.Очирова
болон бусад болоно.

Эхэ орондоо, түрээн дай-
дадаа, арад зондоо аша
тухатайгаар ажагууха гэжэ
бүхы нахаараа оролдож
ябанан С.И. Тараскинай
дурасхаалыенъ мүнхэлжэ,
нүргуулиин байшангай хой-
мор талада самбар улгэгдөе.

Тэрэ 1961 ондоо 1972 он болотор Баргажанай аймагий газар дайдын хахадын шахуу эзэлжэ байсан ХХII партъездын нэрэмжэтэ томодхогдоон колхоз ехэ амжалтатайгаар хутэлбэрилжэ, республикин баян ажахынуудай тоодо оруулсан габьяатай. Нүүлдэнэ энэ томо колхоз Уланай (туруулэгшэнь С.Л.Гатапов) болон Хилганын (туруулэгшэнь В.Ш.Гармаев) гээд хоёр ажахы болгогдоно амяярлагдахан түүхэтэй. Совет уедэ худөө нютагта ажахы бата байдалтай болгохо, худөөгэй зоной байдал наижаруулха, барилга үргэнөөр ябуулха зорилго амжалтатайшидхэн худалдлагээ гэжэ энэ баяр ёхололдо угэ хэлэхэн нургуулиин тэдхэмжын со-ведэй гэшүүн С.Б.Эрдыниев тэмдэглээ. Сергей Иннокентьевич Тараскин тэрэл уедэ Улан нютагта шэн нургуулии барюулсан габьяатай.

Энэ нүргүүлид нурааны
үхибүүд холо ойгүүр ню-
тагаа суурхуулжа байдаг.
Жэшээлэн хэлэхэдэ, бэр-
хэ, нэрэ солотой юрист,
багша, эмшэн болон бу-
сад мэргэжэлтэд болонон
нурагшадаараа нүргүүлийн
хэдэн үеын багшанар омо-
горхожо ябадаг.

Энэ юрэнхы эрдэмэй гуламтын шаби байсан Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.М.Гершевич энэ дэмбэрэлтэй үйлэ хэрэгтэй даширамдуулан амаршалжа, нютагаархидтаа сахилгаан бэшэг эльгээгээ. Тэрээн дотор “С.И.Тараскин хадаа арад зондоо ехэ хүндэтэй, аша түнүүдийн хүн байгаа” гэжэ онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Уланай юрэнхы эрдэмэй дунда нүргуулиин директор С.В.Гармаев оролт үгэ хэлэхэдээ, колхозой түрүүлэгшээр хүдэлжэ байхадаа, нюатг дээрээ хэхэн хэрэгүүдье онсолон нэрлэхэн байна.

Уланай хүдөөгэй байгуулжын захиргаанай толгойлогшо Б.Ж.Дашиев эндэ үгэхэлээ: “12 жэл соо колхозийн түрүүлэгшэ байхадаа, ехэ барилга хэнэн байна. Ажагуудалай гэрнүүд, социально-соёлыи объектнүүд, мал ажалай олон фермэнүүд баригдаа. Тэрэ нютагай, аймагай, республикин түүхэдээ мартагдашагүй, алдар солотой хүн гээшэ. Илангаяа ахаа үеийн хүнүүд тэрэнэй hайнтайхан, удха шанартай хэрэг ябуулгануудые hайн мэдэнэ, сугтаа худэлхэн байна”.

С.И.Тараскинай дурасхаал мүнхэлһэн хэмжээ ябуулганууд Лугшаахаан нюатгата үргэлжлүүлэгдээ. Нюатгайнгаа нэрэтэй солотой хүнүүдэй алдар нэрын мүнхэллэггөөр лугшаахаанайхид ехэ худэлмэри ябуулжа байдаг. Үдэрэй 12 сагта тэрээндэ зориулагданан стеллэ нээлгын хэмжээ ябуулга эндэ үнгэргэгдөө. Бэрхэ хутэлбэрилэгшэ байhan Сергей Иннокентьевич Тараскинай ударидалга доротүрэл колхоздоо олон жэлдэ худэлһэн Дашанима Санжиевич Хобраков энэ хэмжээ ябуулгада хабаадажа, тэрэниие hайнайхан үгэнүүдээр hanan hanan дурсаан байна: "Ехэ бэрхэ хүн байгаа. 16 эхэ хонидой отаратай, 10 hy хаалин фермэнүүдтэй аргагүй томо ажахын хутэлбэрилэгшэ байhan энэ хүн залуу мэргэжэлтэдые ехэтэ дэмжэдэг байгаа. Шухала, харюусалгатай ажал худэлмэридэ тэдэниие тааруулан табижка, ехэ hайн дунгүүдые туйладаг байгаа".

Байгша ондо Улан нютагай 200 жэлэй ойн баяр тэмдэглэгдээ. Энэ ойтой дашарагамдуулан, нютагай захиргаан шухала хэмжээ ябуулгануудые дүрбэн шатада үнгэргэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, габьяата хүнүүдэй дурасхаал мүнхэлхэ гээшэ бэелүүлжэ байнан зорилго-нуудайнь гол шухалань болно. Энэ захиргаанда ордог нютагуудай дунда шэнэ хэрэгүүдые үүсхэн бэелүүлхэ хэрэгтэ Лугشاахан нютагай эдэбхитэй ажаануугшад онсо шалгардаг юм.

С.И.Тараскинай дурасхаал мүнхэлхэ тухай үүсчэлые Уланай хүдөөгэй поселенниин депутатадуудай Советдэй түрүүлэгшэ Л.Г.Гомбоев түрүүтэй эдэбхитэйгээр дэмжэхэн байна. Тийн нюата-гаархид, түрэлхидынъ захиргаанай үүсчэлые халуунаар дэмжэжэ, энэ мүнхэ дурасхаалтай хэрэг эмхитэйгээр бүтээбэ гээшэ.

Саашадаа Лугшахаан ню-
тагай Алдар солын аллейдэ
республикин нийтийн эли-
тэ мэдээжэ ажал ябуулаг-
шад байhan В.Б.Базаров,
Д.Т.Цыремпилов болон бу-
садай дурасхаал мүнхэлхэ
хэрэг ябуулагдажа байhan
тухай Уланай худөөгэй по-
селениин толгойлогшо
Б.Ж.Дашиев тэмдэглэн хэлээ.

С.И.Тараскинай үедэх худэлнэн, тэрэ зуен ажлын мэргэжэлтэд байнаан хунууд тэрэн тухай нанал бодолнуудаараа хубаалдаа. Б.Г.Очиров ахамад агрономоор худэлхэдөө, шэнэ газар ашаглаан тухайгаа нанал дурсаа. Хоёр жэлдэ тэрэниес ашаглажа, олон жэлэй ногоо тарижа, гектар бурихёө 40 гаран центнер абадаг болоо нэмдэгээжэхээ. Тийхэдэ Хүнтэйн талада хээрын стан эмхидхэжэ, тэндэ баял гарзар элдүүрилжэ, ехэ таряа абадаг болоо нэмдэгээ.

Ц.Э.Шараев тэрэнэй түрүүлэгшэ байхада, жолоо-шоноор, комсомолой эмхин секретаряар худэлнэн байна. Колхоздо дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд худэлдэг байгаа. Мэргэжэлтэдье шэлэн абааха асуудалда тон ехэн анхарал хандуулдаг байгаа. Тийхэдэ ажалша хунуудтэй ехж дуралдаа, хүнэн хэхэн ажал сэгнэжэ шададаг хүн байгаа тараа хэдээ

байгаа гэжэ тэрэ хэллээ.
Колхозой правлениин
гэшүүн байhan В.Р.Эрдынеев
тэрэн тухай hanамжа хуба-
алдахадаа, ехэ талаан бэ-
лигтэй, ухаатай түрүүлэгшэ-
байгаа гэжэ тэмдэглээ. Шэнэ
барилгануудые хэжэ, зайн
гал оруулж, нютагайнгаа
байдал бата болгохо гэжэ
оролдононинь мүнөөшье
болотороо харагдажа байна
гэбэ. Уланай аршаанай гэр
байрануудта хүрэтэр зайн

гал оруулха хүдэлмэри ябуулаа гэжэ тэрэ тэмдэглээ Хүнүүдье ехэ удаанай мэдэхэ шэнгээр харилсажа, ажал хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулдаг байгаа гэжэ тэрэхэлзэ.

Республикин Буряад драмын театрд мэдээжээ артист М.Г.Елбоновой миндахан дээрэ бэшэгдэхэн амаршалга эндэ зэдэлээ. 1972 ондоо тэрэниие мэдэхэ байгааб, хонор ухаатай, холшор зугаатай хүн байсан. Нэгээ подъезд соо ажахуудаг байгаабди. Ехэ зүүб заабарилзүвшэл хэлэдэг байныен сэгнэдэгби гэжэ мэдүүлээ Тийгээд “Ургэнхэн Баргажан үерлөөд байн” гэхэн дуундаа ехэ дуратай нэн гэжэ тэмдэглээ. Энэ дуун олоной хонортож зэдэлээ.

Тийхэд Г.М.Сандаковаа энэ бэрхэ хутэлбэрилэгштэй суг худэлһэн сагаа hanan дурсахадаа, ажахын тоосоо эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлдээ байгаабди гэбэ. һү haалин фермэнүүдтэх хэр олон тул аванаб, эхэ хонидноо абаһан хурьгадые болон һүнэй haамые ехэ наринаар тоолон гаргаха, саашадаа малай ашаг шэмэдээшэлүүлж хэрэгтэ ехэ анхааралаа хандуулдаг байһан юм гэжэ тэрэхэлээ.

С.И.Тараскинай үедэ нютагайнь залуу мэргэжлтэд олоороо худэлдэх байгаа. Жэшээлхэдэ

Б.Б.Будаев - барилга эрхилдэг, С.М.Цыренов - Хилганын отделение даагша, С.Л.Гатапов – ахамад зоотехник, В.Ш.Гармаев – ахамад ветврач, Д.Б.Будажапов – ахамад инженер байгаа. Хүдөө ажакын институтда һураан нютагайнгаа хүбүүд, басагадын ехэ дэмжэжээ, ажакын харюусалгатай хүдэлмэринүүдтээ табиж, заабри зүвшлэөрөө туялжа, бэрхэ мэргэжэлтэд болохо хэрэгтэнь ехэ нүлөө үзүүлнэн байдаг. Тэдэнэй зариманийн хожомоо өөхэдээ нютагайнгаа ажакынүүдай хүтэлбэрилэгшэдээр, мэргэжэлтэдээр хүдэлжэ, хүдөө ажакын налбарии хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ хубиатая оруулжан байдаг.

Аймагайнгаа нютагууд-та хоёр дунда нүргүүлийн байсан барյулнаийнгаа тулөө Сергей Иннокентьевич Тараскин арадай эрдэм нуралсалай отличник гэнэний нэрээ зэргэдэх хүртэхэн байна.

Хамтын ажাহын талаан бэлгитгэй хүтэлбэрэлгэшэ, эмхидхэгшэ, хүн зондо ехэхүндэтэй байhan энэ хүнэй хэхэн хэрэгынь нютагаархидынь наиханаар hanажа ябадаг байна гэжэ олонийнтийн хабаадалгатай эдэ хэмжээ ябуулганууд гэршэлбэ.

**Эльвира ДАМБАЕВА,
манай корр.**

ШЭЛЭНХЭН ХАРГЫНЬ СЭХЭ

Улаан-Үдэ хотын 40-дэхи кварталда шүдэ аргалдаг по-ликленикэдэ Д.Т.Цымпиловэй хүдэлжэ эхилхээр аяар 30 жэл үнгэршэбэ. Шэтын медицинскэ институт һаял дуургэжэ ерээд байхадань, шудээ аргалуулхадаа, шадамар бэрхьең гайхан хүм. Хүнине огто үбдэхөхэгүй, зөвлэхэн гартай, урин харасатай, абаанаар хүнэй сэдхэл татасатайл байнаан даа.

Тэрэ гэхээр эды олон жэлдэ хүдэлхэдээ, мэргэжэл шадабаринь ургаа. Аханайын шүдэнхэе дутуугийгөөр хүнэй аман соо хэмэл шүдэ тааруулдагаараа Даши Тогмитович олондо суутай болонхой.

Ажалайн эмхидхэл үндэр хэмжээндэ гээд сэхэ хэлээ. Аргалуулгашадаа үнэтэ саг алмахын тута саг зуурашье амарха сүлөөгүй хүдэлдэг заншалтай. Гэбэшье зон далай олон лэ. Даши Тогмитовичта аргалуулхын тута заб сүлөөнөх хүлеэхэн хүнүүдье нэгтэ бэшэ харахаш.

“Таараагүй хэбтэй шүдэ амандадаа хээд ябаха гээшэ амидын тата” гээ ha, иимэ юумз бэдээ үзэхэн хүнүүдэй нэгэнинышье буруушаагай. Ушар имэхээ заал haа Даши Тогмитовичта аргалуулха гэжэ хүнүүдэй орлодогын буруу бэшэ. Юуб гэхэдэ, тэрэ уран гараараа, энэрхы сэдьхэлэрээ арад зоной элүүрье хамгаалдаг ёнотой “арадай врач” ябана ха юм. Гушаад жэлэй туршада хэдэй олон хүнэй хото хоолийе алмажа, наныен утадхаа, сэбэр, гоё болгооб даа.

А жа л даа үнэн сэхэр хандаанай, амжала туйлаанай ашаар Даши Тогмитович 2005 ондо “Буряад Республикин гabyяата врач” гэхэн нэрэ зэргэдэ хуртөө һэн. Бэрхэ аргашамнаи Россиин хэмжээтэ алдар нэртэн хэзээ болохо гээшбэг гэжэ эмшэлүүлэгшэд хүлеэхээр үнинэй.

Д.Т.Цымпиловэй шэлэхэн харгын сэхэ, арюун сэбэр лэ. Стоматолог-ортопед Даши Цымпилов 1956 оной гал улаан Бишэн жэлдэ Шэти мокын Агын Буряадай тойрогой Урда-Аргали нюягта Хальбан угай гэбшэ лама, уран дархан Сэмпилэй Тогмит малшан Жамбалай Сандагма хоёрой булэдэ түрэхэн намтартай.

Нүүблэгэн бэрхэ хубуун нюягайгаа найман жэлэй нургуули түгэсхөөд, Агын 1-дэхи дунда нургуули 1973 ондо дүүргэжэ, болbosоролой аттестат абаана юм. Жэлэй туршада Аргалин Калининай нэрэмжэтэ түрэл колхоздоо хүдэлжэ, ажалай амта таняа һэн. Зүгээр эмшэн болохо бага наанайгаа хүсэлэн бэлүүлхье шиидээд, 1975 ондо Шэтын медицинскэ институтда нурхаяа оробо. 1982 ондо дээдэ нургуулияа амжлалтатайгаар дүүргээд, Улаан-Үдэн 2-дохи стоматологическая больницацаа интернатура гаражадаа, дээдэ гарай эмшэн, Буряад Республикин гabyяата врачу Любовь Ефимовна Трухинагай хүтэлбэри доро мэргэжэлээ дээшэлүүлбэ. Бэрхэ врачу болохо арга шадабаритай байхадань, Даши Тогмитовичье эндэн үлөөхэн байгаа.

- Мүнөө ехэшье, багашье зоной дунда шүдэнэй үбшэн үргэнээр дэлгэрэнхэй. Тиймэхээ манай ажалы мунгэшэ нарин дарханай ажалтай сасуулдагын гайхалтaiшье бэшэ. Хандаан хүнэй шүдэнэй хэб абаад, протез бүтээжэ, хэмжэх үзөөд, зохи-

доор таараа һаань, хоноож, лаб нуулгаха гээш тон шухала. Энээнэй тута шүдэнэй врачнуудта элдэб зэмсэгүүд хэрэгтэй. Нүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдэн стоматологическая клиникэнүүд мүнөөнэй түхээрлэг хэрэгсэнүүдээр, зэр зэмсэгүүдээр, прибор аппаратурунудаар яхала һайнаар хангагдана. Италиин “МикроДент” фирмийн тааруу зохид креслэнүүд, шаажан шүдэ бүтээдэг Германиин “Программат” гэдэг пеэшэнгүүд бии болоо. Эдэ бүгэдэ хангалтагүй бага юм ааб даа. Гэбэшье тэдэ манай ажалы хүнгэдхэнэ, аргаламжын май шанар һайжаруулна, - гэжэ Даши Тогмитович хөөрэнэ.

Д.Т.Цымпилов Омск, Эрхүү, Новокузнецк, Новосибирск, Красноярск хотонуудаа мэргэжэлээ дээшэлүүлгүүн курсануудта нурхаяа байгаа. Тэндэ олонон эрдэм мэдэсээ ажалдаа эдэхитэйгээр нэйтээрүүлдэг юм. Константиновай онол аргаар штифт

хабсаран нуулгалгын шэнэ зүйл ажалдаа нэйтэрүүлэнхэй. Тэрэ түмэр-пластика ба түмэр-шаажан протезүүдье бүтээхэ лаборатори эмхидхээн байна.

Даша Цымпилов олон залуу мэргэжлэлдэые нурган хүмүүжүүлжэ, багшань болонхой. Шабинартаа баян дүй дүршэлээ дамжуулжа, саашанхи ажалдань туяатай заабари зүвшэл үгэдэг һайхан заншалтай хүн юм. Тэрэ сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө, мун аргалуулжа байна хүнүүдэй дунда тон хүндэтэй хүн лэ даа. Тэрэ сүлөөт барилдаагаар спортын мастертаа кандидат. Профсоюзий комитетэй гэшүүнээр һүнгагдадаг Даши Тогмитович коллективынгээ нийтийн ба спортын ажабайдалдаа эдэхитэйгээр хабаададаг.

Хорин Амгалантаа нюягхаа гарбалтай хани нүхэр Цэрэн-Дэжэдтээс эндэл ушараа. Алдар Аюр гэжэ нэртэй хоёр хүбүүдьнүү 56-дахи нургуулиин 11-дэхи, 7-дохи классуудта нурадаг. Тэдэнэ эхэ эсэгынгээ шэлэхэн зам үргэлжлүүлхье батаар зорижонхой.

“Ангуушанай һамган нүгэл олодог, аргашанай һамган буян олодог” гэхэн урданай үг би. Даши Тогмитовичай наанай нүхэр Улаан-Үдэн медучилиши дүүргэхэн Ольга (Цэрэн-Дэжэд) Чимитовна гэртэй хүлеэгээд нуудаггүй, 3-дахи поликлиникидэ медсестрагаар хүдэлдэг юм.

Имэл даа, элүүрье хамгаалгын албанда ажалладаг Цымпиловтэнэй бүлэн намтар.

Тимофей НИМБУЕВ,
Российн
Журналистнуудай
холбооной гэшүүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Даши Цымпилов ажалдаа.

АЖАЛДАА АБЬЯАС ЕХЭТЭЙ ХҮН...

“Сагаан үбгэн-2012” конкурсдо

«Хүн болохо багаанаа, хүлэг болох оунаганхаа» гэжэ сурсан шэнги хурдан үгэнүүдье урданай хүн зон дэмын хэлээгүй.

Багахан Володя хубуун бури нургуулидаа байхадаа, наанаа амар нуужа шададагүй, нүхэдээрээ сугтаа наадахаше байгаа haа, хүндэ заабол түнхэлхай, али гэртэхнээ хамхалсаха гэжэ орлодог байгаа...

Минии герой Фомицкий Владимир Григорьевич бүхын хүсэл, мэргэжэл шадабарияа Буркоопсоюзай хүгжэлгээ зориулсан хүн юм.

Тэрэх холын 1965 оной зуний дунда haаа эхилээд, Владимир хубуун зайн галай монтаж-

нигаар, автослесареэр, жолоошиноор хүдэлжэ эхилхэн юм. Хара ажалай амтые үзэбшье, хуби заягаараа тэрэ сагай шэнжээр эд бараанай ба эдийх юмэнэй, эдээ хоолий хомортой Сэлэндүүмын Сохозрабкоопой даргаар, Ҳяагта хотын бүхын худалдаа наимаанай ахаладаа даргаар, директорээр хүдэлхэн гээш.

Олоной тулөө орлодожоо, хамтын ажалай жолоо бариха, ахалагшаа жолоошион-наймаалагшаар, худалдаа наимаанай эрхилэгшэр, Сэлэндүүмын Сохозрабкоопой даргаар, Ҳяагта хотын бүхын худалдаа наимаанай ахаладаа даргаар, директорээр хүдэлхэн гээш.

1988 ондо эхилээд, Буркоопсоюзай даргын орлогшоор, 2005 ондо Буркоопсоюзай «Худалдаа наимаанай универсальна баазын» даргаар олоной шинжээрээр һомологдонон юм.

Шэнэ ажалдаа хүдээ нюягудаа ажалуудаг арад зонийн һайнаар хангаха асуудалдаа анхаралаа нэн түрүүн хандуулжа оробо. Үни хада һандаран, үгы

боловонон потреbroоперациин дэлгүүр нээгдэбэ. Зэдэн хасагуудай станицын Зэлтэр тосхоной зон «Супермаркет» гэж шэнэ дэлгүүртэй орон гаран, эд баардаа ба эдээ хоол ажалдаа байдал. Энэ хадаа гансал Зэдэн аймаг соо 19-дэхи дэлгүүр нээхэн болоно. Олон дэлгүүр нээхэн болоно. Зэдэн аймагай Оёорой сагаан эдээнэй цех хадаа 8 янзын амтатай зүйл бэлдэжэ, худалдаандын табидаг юм. Энэ шэнэ нуралсаладаа жэл нургуулиин үхижүүдтэ «нургуулиин нүн» гэхэн тусхай программадаа хамгаалж, тетрапакедүүд соо хүүгэдэй бээдэ аргагүй хэрэгтэй эдээ бэлдэнэ.

«Зэдэ» гэжэ агрофирмэ 13 мянган га газар дээрэ шэнисэ, хартаабха ба элдэб огородой эдээ жэл бури 600 тоннон хүрээр хуряа жаанаа, 1 мянга 400 хүрээр эбэртэ бодото мал харуулж бэлшэнэ, тэрэнхээ гадна шэнэ МТФ, хранилище г.м. бариха, ажагыдаа тушааба.

Бүхын Россиин бизнес-рейтингын дунгээр «Эгээ эрхим үйлдэбэрийн ажагы» гэхэн Россиин шагналдаа Буркоопсоюзай «Худалдаа наимаанай универсальна бааза» хүртэж, харин тэрэнхээ даргаа Владимир Григорьевич «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаба. Амаршалнаби.

Буряадай кооперациин мундэлхээр 90 жэлэй ойн баяр 2013 ондо үнгэрхэн. Бүхын эмхидхээн ажал ябуулгануудын энэхэн багахан зураглал соо бэшхэнэй аргагүй хадаа, саашадаа үргэлжлээн гаражал байха ёнотой... Минии герой эндэ өөрынгөө хубиты хадаа шадалдаа оруулаа гэжэ тэмдэглээд, урдаа сагай үнэтэй сэнтэй, үнэн сэхэ үгэнүүдье хүндэтэй Владимир Григорьевичтоо зориулхаа дурамни хүрэнэ: «Ябанай хүн яха зууха, хэбтэхэн хүн хээли алдаха». Нээрэшье, Б.Г.Фомицкий бага багаханаар, эрштэйгээр яба ябанаар, ажаллаа ажаллаа, ехэнхидээ, хүдээгэй арад зонийн хангажал байна гэшэ.

Үнгэтэ сэнхир дэлжэй дээрэ
Үнэн олон нүхэдтэе түнэлан,
Ури хүүгэдэйнгээ,
аша зэнэрэнгээ
Дулаахан дүхэгийг соохоно
Бүянтай, хэшэгтэй,
энхэ тайбан,
Домогтой, зол жаргалтай
ажагуулаа,
Түрэл кооперациингаа
үргэн дэмжэлгээ
Улам саашаа
олон жэл соо хабаадажа
ябахытнай үреэнэбди!
Батор АРТУГАЕВ.

ТИВИКОМ

(16+)
13.05 X/Ф "ХОЖДЕНИЕ ПО МУКАМ"
14.45 М/Ф
15.05 Т/С "ПОБЕГ АРТУРА ДОДЖЕРА"
15.35 X/Ф "ПРОДЛСЬ, ПРОДЛСЬ, ОЧА-
РОВАНЬЕ..."
17.30 Д/Ф "FULL REPORT. ПОЛНЫЙ ОТ-
ЧЕТ"
18.00 "ЗАЧАРОВАННЫЕ" (12+). ЗУРХАЙ
18.45 Д/Ф "ОРУЖИЕ ХХ ВЕКА"
19.00 "АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ" (12+).
19.25 14.35, 20.25 "ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ"
ЗУРХАЙ
22.05 Т/С "ТАЙНА СЕКРЕТНОГО ШИФРА"
23.50 "ЭПОХА. ЛЮДИ И СОБЫТИЯ" (16+).
ЗУРХАЙ
01.30 "ТОП-МОДЕЛЬ ПО-АМЕРИКАНСКИ"
16+)
03.00 "НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ"

Четверг, 18

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

15.50 Т/С "ЕФРОСИНЬЯ. ТАЁЖНАЯ ЛЮ-
БОВЬ"
16.45 Т/С "КРОВИНУШКА"
18.50 Т/С "СЕРДЦЕ МАТЕРИ"
21.30 "СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!"
21.40 "ПРЯМОЙ ЭФИР" (12+)
22.30 Т/С "ЖИЗНЬ И СУДЬБА"
00.15 "ПОДИНOK". ПРОГРАММА ВЛАДИ-
МИРА СОЛОВЬЁВА (12+)
01.55 ВЕСТИ +

КУЛЬТУРА

07.30 "ЕВРОНЫЮС"
11.00 "НАБЛЮДАТЕЛЬ"
12.15 "ГЕНЕРАЛЫ В ШТАТСКОМ"
12.45 X/Ф "ДЕВУШКА СПЕШИТ НА СВИДА-
НИЕ"
13.50 Д/Ф "ПЕТЕР ШТАЙН. ТЕАТР.. КОЗЫ,
ОЛИВКИ"
14.35, 19.40 Д/С "СЕКРЕТНЫЙ КОД ЕГИПЕТ-
СКИХ ПИРАМИД"
15.25 22.30, 02.55 "ACADEMIA"
16.10 "ПИСЬМА ИЗ ПРОВИНЦИИ"
16.40, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
16.50 X/Ф "НОС"
18.25 "ЭПОХА БАРОККО"
19.30 Д/Ф "ВИТУС БЕРИНГ"
20.45 "ГЛАВНАЯ РОЛЬ"
21.05 "ЧЕРНЫЕ ДЫРЫ. БЕЛЫЕ ПЯТНА"
21.45 "ГЕННИИ И ЗЛОДЕИ"
22.10 Д/Ф "ЛЕДНИЦЕ. КНЯЖЕСКАЯ РО-
СКОШЬ И САДОВО-ПАРКОВОЕ ИСКУССТВО"
23.15 "КУЛЬТУРНАЯ РЕВОЛЮЦИЯ"
00.00 Д/С "ЗАПЕЧАТЛЕННОЕ ВРЕМЯ"
00.50 X/Ф "ВИЛОПЕТТА"
02.25 КАМЕРНЫЙ ХОР МОСКОВСКОЙ
КОНСЕРВАТОРИИ
03.40 Д/Ф "СЕГОДНЯ. СЦЕНА ПОЛИТИЧЕ-
СКИХ ИНТРИГ"

«РОССИЯ»

06.00 "УТРО РОССИИ"
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07,
09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.00 "БАМБААХАЙ"
10.15 "БУРЯД ОРОН"
10.45 "О САМОМ ГЛАВНОМ"
11.30 "КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ" (12+)
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30, 15.30, 18.30, 20.40 "ВЕСТИ-БУРЯТИЯ"
T/C "ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ"
12.50 "ВСЁ БУДЕТ ХОРОШО!" (12+)
14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

АРИГ УС

07.00, 08.30, 23.00, 00.30 "ВОСТОЧНЫЙ
ЭКСПРЕСС". ПОГОДА (16+)
11.00, 16.40, 20.30, 00.30 НОВОСТИ
КУЛЬТУРЫ
11.20 X/Ф "ШКУРНИК"
12.50 Д/Ф "ГОНЧАРНЫЙ КРУГ"
13.00 "ИНОСТРАННОЕ ДЕЛО"
13.40 Д/Ф "РЫЦАРЬ РОМАНТИЗМА"
14.35 Д/С "СЕКРЕТНЫЙ КОД ЕГИПЕТ-
СКИХ ПИРАМИД"
15.25 "ACADEMIA"
16.10 "ЛИЧНОЕ ВРЕМЯ". ЕВГЕНИЯ ОБ-
РАЗЦОВА
16.50 X/Ф "ГАМЛЕТ ЩИГРОВСКОГО
УЕЗДА"
18.15 "БИЛЕТ В БОЛЬШОЙ"
18.55 Д/Ф "ГЕОРГ ШОЛТИ. СОЗДАТЬ
МАЭСТРО"
20.50 "СМЕХОНОСТАЛЬГИЯ"
21.20 02.55 "ИСКАТЕЛИ"
22.10 "ЛИНИЯ ЖИЗНИ"
23.00 СПЕКТАКЛЬ "КОНТРАКТ"
00.50 X/Ф "СТАРТ"
02.40 Д/Ф "ЛЕДНИЦЕ. КНЯЖЕСКАЯ
РОСКОШЬ И САДОВО-ПАРКОВОЕ ИСКУС-
СТВО"
03.45 ФАНТАЗИИ НА ТЕМЫ ВАЛЬСОВ
И ТАНГО

Пятница, 19

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 "ДОБРОЕ УТРО"
10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.05, 13.50 "ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ"
10.15 "ЖИТЬ ЗДОРОВО!" (12+)
11.25 06.10 "КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУП-
КА"
11.55 "МОДНЫЙ ПРИГОВОР"
13.10 "ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ!"
14.00 "ДЕШЕВО И СЕРДИТО" С Да-
РЕЙ ДОНЦОВОЙ
15.00 "ДРУГИЕ НОВОСТИ"
15.25 "ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ" (12+)
16.15 T/C "УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНА-
РЕЙ" (16+)
18.00 T/C "НЕРАВНЫЙ БРАК"
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИ-
ПРАМИ
19.50 "ПОЛЕ ЧУДЕС"
20.50 "ПУСТЬ ГОВОРЯТ" (16+)
22.00 "ВРЕМЯ"
22.30 "ГОЛОС" (12+)
00.15 X/Ф "ЕВРОПА - АЗИЯ"
01.50 Д/Ф "ИВАН ДЫХОВИЧНЫЙ.
ЖИЗНЬ НА ВЗЛЕТЕ"
02.55 X/Ф "ПОДАЛЬШЕ ОТ ТЕБЯ"
05.20 T/C "СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ"

«РОССИЯ»

06.00 "УТРО РОССИИ"
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35,
09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.55 "МУСУЛЬМАНЕ"
10.05 "ТОЛИ"
10.25 "САГАЙ СУУРЯН"
10.45 "О САМОМ ГЛАВНОМ"
11.30 "КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ" (12+)
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30, 15.30, 18.30, 20.40 "ВЕСТИ-БУРЯ-

СТС «БАЙКАЛ»

13.30, 20.55, 00.00 "МЕСТНОЕ ВРЕМЯ НА
СТС-БАЙКАЛ" (0+)
14.00 Т/С "6 КАДРОВ" (16+)
15.00 X/Ф "АСТЕРИКС И ОБЕЛИКС. МИС-
СИЯ "КЛЕОПАТРА" (12+)
17.00 "ГАЛИЛЕО" (0+)
17.05, 18.50, 20.05, 21.55, 23.45, 00.05, 00.50,
01.30, 01.50 МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ (0+)
18.00 Т/С "ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!" (16+)
18.30, 20.00 Т/С "ВОРОНИНЫ"
19.00 Т/С "ПАПИНЫ ДОЧКИ. СУПЕРНЕВЕ-
СТЫ!"
20.00 Т/С "ВОРОНИНЫ"
20.30 Т/С "ПОКА ЦВЕТЕТ ПАПОРОТ-
НИК"

03.30 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

15.00 "ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР" (16+)
15.30 Т/С "УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ"
(16+)
16.30, 19.30 "ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ
ПРОИСШЕСТВИЕ"
17.00, 20.00 "СЕГОДНЯ"
17.25 "ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА" (16+)
18.40 "ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ" С ЛЕО-
НИДОМ ЗАКОШАНСКИМ (16+)
20.30 Т/С "ИНСПЕКТОР КУПЕР"
22.25 Т/С "ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ВТОРАЯ"
00.15 "СЕГОДНЯ. ИТОГИ"
00.35 "ПРОСНЕМСЯ ВМЕСТЕ?"
02.25 Т/С "ДАЧНЫЙ ОТВЕТ" (0+)
03.30 "ВСЕГОДНЯ"
04.00 "КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС" (0+)
03.25 "ЖИВУТ ЖЕ ЛЮДИ!" (0+)
03.55 Т/С "ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ"

06.05 Д/Ф "ЧАС ВОЛКОВА" (16+)

5 КАНАЛ

11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 "СЕЙ-
ЧАС"
Д/С "НЕВИДИМЫЕ МИРЫ"
"УТРО НА 5" (6+)
16.00, 19.00 "МЕСТО ПРОИСШЕ-
СТВИЯ"
12.20, 13.30, 14.00, 14.55 Т/С "ГОН-
ЧИЕ"
"ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ"
"ПРАВО НА ЗАЩИТУ" (16+)
20.30, 21.00 Т/С "ДЕТЕКТИВЫ"
22.15, 23.25 Т/С "СЛЕД"
Х/Ф "СИЦИЛИАНСКАЯ ЗАЩИТА"
Х/Ф "МОНОЛОГ"
Т/С "СЕРДЦУ НЕ ПРИКАЖЕШЬ"
Д/Ф "ГАННИБАЛ"

ТИВИКОМ

09.00, 19.10 "НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗ-
ВЛЕЧЕНИЙ"
09.05 Т/С "ГУМАНОИДЫ В КОРОЛЕВЕ"
09.30 М/С "ОХОТНИКИ ЗА МОНСТРАМИ"
10.15 "ОЗОРНЫЕ АНИМАШКИ"
10.25 М/С "ПЛАНЕТА ШИНА" (12+)
10.50 М/С "РОГА И КОПЫТА": "ВОЗ-
ВРАЩЕНИЕ"
11.10 "ЖЕНСКАЯ ЛИГА" (16+)
11.45 X/Ф "ТАКСИ-2"
13.30 Т/С "УНИВЕР. НОВАЯ ОБЩАГА" (16+)
17.30 Т/С "РЕАЛЬНЫЕ ПАЦАНЫ" (16+)
19.00 "ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС". "МИРО-
ВЬЕ НОВОСТИ" (16+)
19.40 Д/С "АФИША" (6+)
20.25 "АФИША" (16+)
21.00 "ДОМ-2. LIVE" (16+)
21.30 "ВО САДУ ЛИ, В ОГОРОДЕ" (0+).
22.05 Т/С "ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!" (16+)
23.00 "КВН НА "БИС" (16+)
23.30 Т/С "ПАПИНЫ ДОЧКИ. СУПЕРНЕВЕ-
СТЫ!"
00.00, 10.30, 18.30, 20.00 Т/С "ВОРОНИНЫ"
00.30, 13.00 "ЖИВОТНЫЙ СМЕХ" (0+)
09.00, 13.30, 20.55, 00.00 "МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
НА СТС-БАЙКАЛ" (0+)

СТС «БАЙКАЛ»

05.55, 07.00, 09.20, 11.05, 12.05, 13.05, 17.05,
18.50, 20.05, 21.55, 23.45, 00.05, 00.50, 01.30, 01.50
МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ (0+)
06.00 Т/С "МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ"
07.00 М/С "УТИНЫЕ ИСТОРИИ" (6+)
07.30 М/С "КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛ-
ШЕБНИЦ" (12+)
08.00, 10.30, 18.30, 20.00 Т/С "ВОРОНИНЫ"
08.30, 13.00 "ЖИВОТНЫЙ СМЕХ" (0+)
09.00, 13.30, 20.55, 00.00 "МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
НА СТС-БАЙКАЛ" (0+)

13.05, 21.00 Т/С "ПОКА ЦВЕТЕТ ПАПОРОТ-
НИК"
14.00, 14.00 Т/С "6 КАДРОВ" (16+)
14.30, 18.00 Т/С "ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!"
(16+)
15.00, 12.00 "КВН НА "БИС" (16+)
15.30 Т/С "АСТЕРИКС НА ОЛИМПИЙСКИХ
ИГРАХ" (12+)
16.00 НОВОСТИ ДНЯ(16+). ЗУРХАЙ
16.30, 20.00 Т/С "ИНТЕРНЫ" (16+)
16.45 "ВО САДУ ЛИ, В ОГОРОДЕ" (0+).
17.00 "ГАЛИЛЕО" (0+)
17.30 Т/С "ПАПИНЫ ДОЧКИ. СУПЕРНЕВЕ-
СТЫ!"
18.00 "ВО САДУ ЛИ, В ОГОРОДЕ" (0+).
18.30, 20.00 Т/С "ВОРОНИНЫ"
19.00 Т/С "ПАПИНЫ ДОЧКИ. СУПЕРНЕВЕ-
СТЫ!"
19.30 "ШОУ УРАЛЬСКИХ ПЕЛЬМЕНЕЙ".
20.00, 21.00 Т/С "ДЕТЕКТИВЫ"
21.30, 22.15, 23.25 Т/С "СЛЕД"
22.00, 23.00 Т/С "ДАЧНЫЙ ОТВЕТ" (0+)
22.30, 23.30 Т/С "СЕРДЦУ НЕ ПРИКАЖЕШЬ"
23.30, 04.00 Т/С "ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА" (16+)
23.50 Т/С "ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ВТО-
РАЯ"
00.00, 00.30 "СЕГОДНЯ"
00.30, 01.30 "ОБЗОР. ЧРЕЗВЫ-
ЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ"
01.00, 01.30 "СЕГОДНЯ"
01.30, 01.30 "СПАСАТЕЛИ" (16+)
01.55 "ДО СУДА" (16+)
13.00 "СУД ПРИСЯЖНЫХ" (16+)
13.30, 14.00 Т/С "ВНЕ ЗАКОНА. РЕАЛЬНЫЕ
ПАССЛЕДОВАНИЯ"
02.00, 02.30 "Х/Ф "НЕОКОНЧЕННАЯ ПОВЕСТЬ"
02.30, 02.55 Т/С "ДАЧНЫЙ ОТВЕТ" (0+)
02.50, 03.00 Т/С "СЕРДЦУ НЕ ПРИКАЖЕШЬ"
03.00, 03.20 Т/С "ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА" (16+)
03.20, 03.50 Т/С "ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ВТО-
РАЯ"
04.00, 04.30 Т/С "ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ"

5 КАНАЛ

11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 "СЕЙ-
ЧАС"
Д/С "НЕВИДИМЫЕ МИРЫ"
"УТРО НА 5" (6+)
15.55, 19.00 "МЕСТО ПРОИСШЕ-
СТВИЯ"
16.30, 19.30 "ОБЗОР. ЧРЕЗВЫ-
ЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ"
17.00, 18.00 "СЕГОДНЯ"
17.30, 18.30 "СПАСАТЕЛИ" (16+)
18.00 "ДО СУДА" (16+)
13.00 "СУД ПРИСЯЖНЫХ" (16+)
13.30, 14.00 "ПРАВО НА ЗАЩИТУ" (16+)
20.30, 21.00 Т/С "ДЕТЕКТИВЫ"
22.15, 23.25 Т/С "СЛЕД"
Х/Ф "НЕОКОНЧЕННАЯ ПОВЕСТЬ"
02.05, 02.30 Т/С "ДАЧНЫЙ ОТВЕТ" (0+)
02.30, 03.00 Т/С "СЕРДЦУ НЕ ПРИКАЖЕШЬ"
03.00, 03.20 Т/С "ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА" (16+)
03.20, 03.50 Т/С "ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ВТО-
РАЯ"
04.00, 04.30 Т/С "ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ"

ТИВИКОМ

20.05 "СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ" (12+).
ЗУР

Суббота, 20

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.50, 07.10 Х/Ф "КО МНЕ, МУХТАР!"
 07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
 08.35 "ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!"
 09.20 "ДЖЕЙК И ПИРАТЫ НЕТПАН-ДИИ"
 09.50 М/С "СМЕШАРИКИ"
 10.00 "УМНИЦЫ И УМНИКИ" (12+)
 10.45 "СЛОВО ПАСТЫРЯ"
 11.15 "СМАК" (12+)
 11.55 "ФАБРИКА ЗВЕЗД"
 13.15 "АБРАКАДАБРА" (16+)
 16.00 НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ
 16.15 "ДАЛАДНО!" (16+)
 16.50 Д/С "НАРОДНАЯ МЕДИЦИНА"
 17.50 "ЖДИ МЕНЯ"
 19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИ-
 ТРАМИ
 19.10 "ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН"
 20.15 "МИНУТА СЛАВЫ" ШАГАЕТ ПО
 СТРАНЕ" (12+)
 22.00 "ВРЕМЯ"
 22.20 "СЕГОДНЯ ВЕЧЕРОМ" (16+)
 23.50 "ЧТО? ГДЕ? КОГДА?"
 01.00 Д/Ф "ДЖОРДЖ ХАРРИСОН":
 "ЖИЗНЬ В МАТЕРИАЛЬНОМ МИРЕ"
 03.05 X/Ф "ФЛИКИ"
 04.55 X/Ф "СНАЙПЕР-3"
 06.35 "КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА"

«РОССИЯ»

06.00 Х/Ф "ДЕЛО № 306"
 07.35 "СЕЛЬСКОЕ УТРО"
 08.05 "ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ"
 09.00, 12.00, 15.00 ВЕСТИ
 09.10, 12.10, 15.20 "ВЕСТИ-БУРЯТИЯ"
 09.20 "ВОЕННАЯ ПРОГРАММА"
 09.50 "СУББОТНИК"
 10.30 "ГОРОДОК"
 11.05 "ДЫЛАЧА" - ПО ЭВЕНКИЙСКИ

СОЛНЦЕ"
 11.35 "В ЕДИНЕНИИ - СИЛА"
 12.20 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 12.55 "ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ" (12+)
 13.25, 15.30 Т/С "ГАИШНИКИ. ПРОДОЛ-
 ЖЕНИЕ"
 16.05 "СУББОТНИЙ ВЕЧЕР"
 17.40 "ТАНЦЫ СО ЗВЕЗДАМИ"
 21.00 ВЕСТИ В СУББОТУ
 21.45 Х/Ф "ЛЮБОВЬ КАК НЕСЧАСТ-
 НЫЙ СЛУЧАЙ"
 01.25 Х/Ф "ОТДАЛЕННЫЕ ПОСЛЕД-
 СТВИЯ"

КУЛЬТУРА

07.30 "ЕВРОНЫЮ"
 11.05 "БИБЛЕЙСКИЙ СЮЖЕТ"
 11.35 X/Ф "РЕВИЗОР"
 13.40 "БОЛЬШАЯ СЕМЬЯ"
 14.35 Д/С ПРЯНИЧНЫЙ ДОМИК. ДЕТ-
 СКИЙ СЕАНС
 15.05 Х/Ф "ВНИМАНИЕ, ЧЕРЕПАХА!"
 16.25 "УРОКИ РИСОВАНИЯ С СЕРГЕ-
 ЕМ АНДРИЯКОЙ"
 16.55 "АТЛАНТЫ. В ПОИСКАХ ИСТИ-
 НЫ!"
 17.25 "ГЕНИИ И ЗЛОДЕИ"
 17.55 Д/С "ПЛАНЕТА ЛЮДЕЙ"
 18.45 "ПОСЛУШАЙТЕ!" ВЕЧЕР ИГОРЯ
 СКЛЯРА
 19.35 "БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЛЮБОВЬ"
 20.20 Д/Ф "НИКИТА ХРУЩЕВ: ВЗГЛЯД
 ИЗ-ЗА БУГРА"
 22.00 "РОМАНТИКА РОМАНСА"
 22.55 "БЕЛЯЯ СТУДИЯ"
 23.35 X/Ф "СМЕШНАЯ ЛЕДИ"
 02.00 "ИСПАНСКАЯ ГИТАРА". ШОУ
 РОНИ БЕНАСЕ
 02.55 "ЛЕГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО"
 03.25 "ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ С
 ЭДУАРДОМ ЭФИРОВЫМ"

АРИГ УС

07.30 Х/Ф "ЕСЛИ МОЖЕШЬ ПРОСТИ"
 08.50, 09.35 "ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС".

ПОГОДА (16+)
 09.20 "АФИША" (6+)
 10.05, 19.30 "ВСТРЕЧИ В ГОРОДЕ"
 ВСТРЕЧ. ПОЛЬСКИЙ ДНЕВНИК И. ЭРМИЛЬ",
 6 Ч. (6+)
 10.15 "МУНГЭН СЭРГЭ"
 10.35 М/Ф "БАКУГАНТ: ВТОРЖЕНИЕ
 ГАНДЭЛИАНЦЕВ" (12+)
 11.00 "ШКОЛА РЕМОНТА" (12+)
 12.00 "ДВА С ПОЛОВИНОЙ ПОВАРА" (12+)
 12.30 "ДУРНУШЕК.NET" (16+)
 13.30, 18.30 "СОМЕДИ WOMAN" (16+)
 14.30 "КОМЕДИ КЛАБ" (16+)
 15.30 "БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ" (16+)
 16.30 "СУПЕРИНТИДИЦИЯ" (16+)
 17.30 Т/С "УНИВЕР. НОВАЯ ОБЩАГА" (16+)
 19.40 М/Ф "ОЧЕНЬ СИНЯЯ БОРОДА"
 20.00 "НА НОЧЬ ГЛЯДЯ" С А. ЛЕВАН-
 ТУЕВЫМ. ПОГОДА (16+)
 21.00 Х/Ф "ЧАРЛИ И ШОКОЛАДНАЯ
 ФАБРИКА"
 23.05 "КОМЕДИ КЛАБ. ЛУЧШЕЕ" (16+)
 00.00 "ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ" (16+)
 01.00 "ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА" (16+)
 01.30 Х/Ф "АГЕНТ 007. УМРИ, НО НЕ
 СЕЙЧАС"

ТИВИКОМ

06.00 "СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ" (12+)
 06.30, 08.00, 09.30, 11.00 НОВОСТИ
 ДНЯ (16+)
 07.05, 09.00 "В ТЕМЕ" (16+)
 07.30 "СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ" (12+). ЗУР-
 ХАЙ
 08.35, 16.05, 22.00 "ГОРОДСКИЕ ИСТО-
 РИИ" (6+)
 08.50, 15.30, 19.20 КИНОХРОНИКА
 "ВОСТОЧНАЯ СИБИРЬ" (6+)
 10.05 "ДОМАШНИЙ ЗООПАРК" (0+)
 10.30 "ВО САДУ ЛИ, В ОГОРОДЕ" (0+).
 ЗУРХАЙ
 11.35 "СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ" (0+)
 12.05 X/Ф "ГРУППА РИСКА"
 15.40 "УТУМАТА" (12+)
 16.15 Т/С "ТАЙНА СЕКРЕТНОГО ШИФ-

РА"
 18.45 "ЕВРОМАКС" (6+). ЗУРХАЙ
 19.30 "ВКУСНО" (12+)
 20.00 Х/Ф "ГЛЕНГАРРИ ГЛЕН РОСС
 (АМЕРИКАНЦЫ)"
 22.10 Х/Ф "ЛИЧНОЕ"
 00.10 "ПРЕМЬЕР-ПАРАД" (12+). ЗУР-
 ХАЙ
 01.10 "НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКО-
 МЕ" (16+)

СТС «БАЙКАЛ»

05.55, 07.05, 08.00, 08.30, 08.50, 11.05
 МЕТЕОМИК НА СТС-БАЙКАЛ (0+)
 06.00 М/Ф "В ПОРТУ" (0+), "ПОЛКАН И
 ШАВКА" (0+), "КРАШЕНЫЙ ЛИС" (0+)
 06.40 М/С "СМЕШАРИКИ" (0+)
 07.00 М/С "МОНСУНО" (12+)
 08.00 М/С "ВОЛШЕБНЫЕ ПОППИКСИ"
 (6+)
 08.30, 16.00 "МЕСТНОЕ ВРЕМЯ НА СТС-
 БАЙКАЛ" (0+)
 09.00 М/С "САЛАМЯН" (0+)
 09.30 "ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!" (16+)
 10.00 Т/С "6 КАДРОВ" (16+)
 10.15 М/Ф "ПЛАНЕТА СОКОРОВИЩ"
 (0+)
 21.00 Х/Ф "ПЯТЫЙ ЭЛЕМЕНТ" (12+)
 23.20 ШОУ "УРАЛЬСКИХ ПЕЛЬМЕ-
 НЕЙ". ЛУЧШЕЕ (16+)
 00.20 X/Ф "КРУТЫЕ ВИРАЖИ" (16+)
 02.35 X/Ф "ПОЛИЦЕЙСКИЙ ИЗ БЕВЕР-
 ЛИ ХИЛЛЗ-2" (12+)
 04.30 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

06.35 T/C "СУПРУГИ"
 08.25 "СМОТР" (0+)

09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "СЕГОД-
 НЯ"
 09.15 ЛОТЕРЕЯ "ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ" (0+)
 09.45 "ИХ НРАВЫ"
 10.25 "ГОТОВИМ С АЛЕКСЕЕМ ЗИМИ-
 НЫМ" (0+)
 11.20 "ГЛАВНАЯ ДОРОГА" (16+)
 11.55 "КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК" С
 ОСКАРОМ КУЧЕРОЙ (0+)
 13.00 "КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС" (0+)
 14.20 T/C "ПОГОНА ЗА ТЕНЬЮ"
 16.25 "БЫВАЕТ ЖЕ ТАКОЕ!" (16+)
 17.20 "СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ..." (16+)
 18.20 "ОЧНАЯ СТАВКА" (16+)
 19.20 "ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРО-
 ИСШЕСТВИЕ"
 20.25 "ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР" (16+)
 20.55 "ПРОГРАММА МАКСИМУМ"
 22.00 "РУССКИЕ СЕНСАЦИИ" (16+)
 23.00 "ТЫ НЕ ПОВЕРИШЬ!" (16+)
 23.55 "МЕТЛА" (16+)
 00.50 "ЛУЧ СВЕТА" (16+)
 01.25 "ШКОЛА ЗЛОСЛОВИЯ"
 02.10 СОГАЗ - ЧЕМПИОН РОССИИ
 ПО ФУТБОЛУ 2012 / 2013 "АНЖИ" - "СПАР-
 ТАК"
 04.20 "СПОРТ ДЛЯ ВСЕХ. НАСТОЯ-
 ЙШИЙ ГЕРОЙ АЛЕКСЕЙ КОЛЕСНИКОВ" (16+)
 04.55 T/C "ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ"

5 КАНАЛ

08.10 M/Ф (0+)
 11.00, 19.30 "СЕЙЧАС"
 11.10, 11.55, 12.40, 13.25, 14.10, 14.55,
 15.40, 16.25, 17.10, 17.55, 18.40 T/C "СЛЕД"
 20.00 "ПРАВДА ЖИЗНИ". СПЕЦРЕПОР-
 ТАК (16+)
 20.30, 21.25, 22.20, 23.15, 00.15, 01.05 T/C
 "ГОНЧИЕ-2"
 01.55 X/Ф "ЭЛЬДОРАДО. ХРАМ СОЛН-
 ЦА"
 03.50 X/Ф "ЭЛЬДОРАДО. ГОРОД ЗО-
 ЛОТА"
 05.35 X/Ф "НЕОКОНЧЕННАЯ ПО-
 ВЕСТЬ"

Воскресенье, 21

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
 07.10 X/Ф "ПРИМите ТЕЛЕГРАММУ В
 ДОЛГ"
 08.40 "АРМЕЙСКИЙ МАГАЗИН" (16+)
 09.20 "АЛАДДИН"
 09.45 М/С "СМЕШАРИКИ. ПИН-КОД"
 09.55 "ЗДОРОВЬЕ" (16+)
 11.15 "НЕПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ"
 11.35 "ПОКА ВСЕ ДОМА"
 12.25 "ФАЗЕНДА"
 13.15 Д/Ф "СРЕДА ОБИТАНИЯ"
 14.20 T/C "УЧАСТОК"
 17.30 "КТО ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕ-
 РОМ?"
 18.40 "БОЛЬШИЕ ГОНКИ. БРАТСТВО
 КОЛЕЦ" (12+)
 20.10 "МУСЛИМ МАГОМАЕВ. ТЫ МОЯ
 МЕЛОДИЯ"
 22.00 ВОСКРЕСНОЕ "ВРЕМЯ"
 23.00 "МУЛЬТИЧНОСТИ" (16+)
 23.30 "YESTERDAY LIVE" (16+)
 00.30 "ПОЗНЕР"
 01.30 T/C "ЭЛЕМЕНТАРНО"
 02.25 X/Ф "ЭРАГОН"
 04.20 T/C "СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ"
 05.10 "КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА"

«РОССИЯ»

06.30 Х/Ф "ОНИ БЫЛИ АКТЕРАМИ"
 08.20 "ВСЯ РОССИЯ"
 08.30 "САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР"
 09.20 "СМЕХОПАНОРАМА"
 09.50 "УТРЕННЯЯ ПОЧТА"
 10.30 "СТО КОДНУМОУ"
 11.20 НЕДЕЛИ"
 12.00, 15.00 ВЕСТИ
 12.10, 15.30 X/Ф "САМАЯ СЧАСЛИ-
 ВАЯ"
 15.20 "ВЕСТИ-БУРЯТИЯ"
 16.25 "РЕЦЕПТ ЕЕ МОЛОДОСТИ"
 17.00 "СМЕЯТЬСЯ РАЗРЕШАЕТСЯ"
 19.15 "БИТВА ХОРОВ"
 21.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
 22.30 X/Ф "ОБРАТНЫЙ БИЛЕТ"
 00.30 "ВОСКРЕСНЫЙ ВЕЧЕР С ВЛАДИ-
 МИРОМ СОЛОВЬЕВЫМ" (12+)
 02.20 X/Ф "ЭКСПЕРИМЕНТ"

КУЛЬТУРА

07.30 "ЕВРОНЫЮ"
 11.00 "ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ С

ЭДУАРДОМ ЭФИРОВЫМ"
 11.35, 01.30 X/Ф "ДУШЕЧКА"
 12.55 ЛЕГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО
 13.20 М/Ф
 14.50 Д/С "СИЛА ЖИЗНИ"
 15.45 ЧТО ДЕЛАТЬ?
 16.30 Д/Ф "КРЕМЛЬ-1812. СПАСЕННЫЕ
 СОКОРОВИЩА"
 17.10 ПОЕТ ДМИТРИЙ ХВОРОСТОВ-
 СКИЙ
 18.00 "КОНТЕКСТ"
 18.40, 02.55 "ИСКАТЕЛИ"
 19.25 X/Ф "ДОЖИВЕМ ДО ПОНЕДЕЛЬ-
 НИКА"
 21.05 БОЛЬШОЙ БАЛЕТ
 23.15 "ОЛЕГ ЕФРЕМОВ. ЕСЛИ Я ЧЕС-
 ТЫЙ, Я ДОЛЖЕН..." ВЕЧЕР-ПОСВЯЩЕНИЕ
 00.35 Д/С "ВЫДАЮЩИЕСЯ ЖЕНЩИНЫ
 XX СТОЛЕТИЯ. УОЛЛИС СИМПСОН"
 02.50 М/Ф "ИКАР И МУДРЕЦЫ"
 03.40 Д/Ф "ПАЛЕНКЕ. РУИНЫ ГОРОДА
 МАЙЯ"

АРИГ УС

07.30 X/Ф "ПАРИ С ВОЛШЕБНИЦЕЙ"
 08.45 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ВЕСТНИК
 (12+)
 09.00 "СТО ВОПРОСОВ К ВЗРОСЛО-
 МУ": ЛЕОНИД ПАРФЕНОВ (12+)
 09.40 "МУНГЭН СЭРГЭ"
 10.00 "НА НОЧЬ ГЛЯДЯ" С А. ЛЕВАН-
 ТУЕВЫМ (ПОВТОР 20.10). ПОГОДА (16+)
 11.00 "ТОЧКА ЗРЕНИЯ" (16+)
 11.30 "БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!" (12+)
 11.50 "МУЗЕЙНЫЕ ТАЙНЫ". ПОГОДА
 (12+)
 12.00 "ДВА С ПОЛОВИНОЙ ПОВАРА"
 (12+)
 12.30 "ЖЕНСКАЯ ЛИГА" (16+)
 13.00 Д/Ф "А ТЫ ЗАПИСАЛСЯ ДОБРО-
 ВОЛЬЦЕМ?"

ТИВИКОМ

06.25 ЗУРХАЙ
 06.30 "РАДАР-СПОРТ", (6+)
 07.00, 09.30 "ВКУСНО" (12+)

ҮНГЭРХЭН ЗҮҮН ЖЭЛЭЙ АГШАН ЗҮҮР

2012 он – Россииин түүхын жэл

Аркадий БАТОМУНКУЕВАЙ проект

З ахааминай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ажалшад 1949 оной февралян 1-дэ хэблэгдэхэн "Буряад-Монголой үнэн" сонин соо ѿёөд тухайгаа уншажа байна.

www.sciencedirect.com

Хүндэтэ уншагшад, хэрбээ хоморой фото-зурагуудтай haas, тэдэнээ редакцидамнай эльгээжэ, бүгэдьн һонорто дурадхыт гэжэ таанадтаа хандаабди. Айл бүхэнэй хадагалаанд иимэ баялиг олдохол байха. Тэдэнээ ерээдүйнгөө үеынхидтэ дамжуулаял.

Манай хаяг: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каландаришивили, 23, каб.26; электрон хаяг: unen@mail.ru Тел.: 21-64-36.

Б уряад һээв гэр соо гэрэй эзэн хоёр һамгантаяа.

1924 ондо хэблэгдэхэн нуралсалай букледэй нэгэдэхи хуудаанда зураглагданан ород таряашан болон буряад малшан хоёр.

www.sciencedirect.com

Боратын буряат - аристократ /Иркутск. губ./

162. Буряат - сын «голсии» /полостного старшины/ Верхне-Кудинского въдомства /Иркутск. губ./

294. Вънчаніе карагасовъ на сугланѣ.

К арагасуудай (тофаларнуудай) суглаан. Тэдэ Эрхүү можодо ажагууhan.

180. Буряат Агинского въдомства /Забайкальск. обл./

193. Бурята средняго достатка за ъдол /Верхоленскъ уездъ, Иркутск. губ./.

Буряаты - промышленники

XVII ЖАРАНАЙ ХАРА УНАН ЛУУ ЖЭЛ

НАМАРАЙ ДУНДА ШАРАГШАН ТАХЯА ҺАРА -
НАМАРАЙ ҮҮҮЛШЫН САГААН НОХОЙ ҺАРА

Буряад литэ	30	1	2	3 Б.Д.	4	5	7
Европын литэ	15	16	17	18	19	20	21
Гарагай Нэрэ Үдэр	Дабаа Нара понед.	Мягмар Марс вторник	Нагба Меркури среда	Пурбэ Юпитер четверг	Баасан Солбон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран воскр.
Үнгэ Үдэр	шаргашан Тахяа	сагаан Нохой	сагаагашан Гахай	хара Хулгана	харагашан Үхэр	хүхэ Бар	хүхэгийн Туулай
Мэнгэ	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан	5 шара	4 ногоон
Нуудал	шорой	түмэр	огторгой	унан	уула	модон	хии

Гарагай 2-то намарай дунда шаргашан Тахяа һарын октябриин 15 (хуушанай 30).

Шаргашан Тахяа, 1 сагаан мэнгын, шоройдо үүдэлтэй үдэр.

Бурханда, лусуудтаа зальбарха, бурхан, тэнгэри тахиха, дасан хиид бодхоо, хэшэг даллага абааха, сан табиха, эм найруулха, гэр байсан бариха, замда мур гаргаха, бэри буулгаха, хурим хэхэ, үзэл үзэхэ, тангариг үгэхэ, хаад тодхор дарааха, угаал үйлдэхэдэй хайн. Нялхье хүлдэ оруулха, газаашан ябуулха, малагталха, эхилжэ ном соносого, шэн дэгэл үмдэхэ, эд, юумэ угэхэ, шарил шатаахада муу. Хүнэй үнэ аbabал, эрлигтэй ушарха.

Гарагай 3-да намарай үүлшины сагаан Нохой һарын октябриин 16 (шэнын 1).

Сагаан Нохой, 9 улаан мэнгын, түмэртэй үүдэлтэй үдэр.

Бурханда зальбарха, хэшэг даллага абуулха, ном заалгаха, урлаха үйлдээ нуралсаха, хэлсэнэй ажалшанье абааха, шэн ноёни табиха, захирхы тушаалай ажал хэхэ, дайсание дарааха, замда гараха, худаг малтаяа, модо тариха, тангариг үгэхэдэй хайн. Хүүгэдье хүлдэ оруулха, газаашан ябуулха, сэргэ хүдэлгэхэ, ном соносого, нүүдэл хэхэ, замда гараха, эм найруулха үйлэнүүдье тэбшэгти.

Хүнэй үнэ абаа ha, наан хороо.

Гарагай 4-дэс октябрин 17 (шэнын 2).

Сагаагашан Гахай, 8 сагаан мэнгын, огторгойдо үүдэлтэй үдэр.

Бурханда зальбарал үйлдэхэ, сан табиуулха, хангах тахюулха, ханхионднаа үгэльгэ үгэхэ, бэшэг зурхай зураха, дасан дуганай тахил заанаа, огторгойн үүдэ сахиха, гүрэм заан хүүлэхэ, ехэ хүнтэй уулзаха, буянаай үйлэ бутэхээ, лама болоху, тушаалдаа дэбжэхэ, арамнай хэхэ, хуули сааза гараха, ном заалгаха, гүлгэ тэжэхэ, ураг садан болоху, худалдаа хэхэдэй хайн. Ном соносого, юумэ газаашан үгэхэ, хүрэнгэ энээхэ, худаг малтаяа, модо отолху, замда гараха, убшэн эмнэжэ эхилжэ, дасан дуганай нуури табиха, гэр бурихэ, нүүдэл хэхэ, нохой абаахада сээртэй.

Хүнэй үнэ аbabal, хараал шэрээл, арсалдаа хэрүүл, тэмсэл болоху.

Гарагай 5-да октябрин 18 (шэнын 3).

Хара Хулгана, 7 улаан мэнгын, унанда үүдэлтэй үдэр Бальжиниматай (бүян хэшэгтэй) үдэр, Дашиниматай (амгалан байдалай, зол жаргалай) үдэр.

Бурханда зальбарха, бурхан, лусууд тахиха, бэшэг зурхай зураха, дасан хиид бодхоо, санаар олгоху, ном соносого, номлоху, хэблэхэ, замда ябаха,

эм найруулха, модо тариха, бэри буулгаха, түрэхэ, буянаай үйлэ бутэхээ, шэнэ барилга ашаглаха, худалдаа хэхэ, харюулга хэхэ, түмрэөр урлахада хайн. Ехэ гол гаталха, загаана бариха, тангариг үгэхэ, хүүргэ бариха, нубаг татаха, дайсание номгодхоо, улай гаргаха, хүншүү гтуулха, худаг малтаяа, үзэл үзэхэ, мори урилдуулха, хуугэдье үргэжэ абааха, нохой тэжэхэе хориглоно.

Хүнэй үнэ аbabal, эд зөөри арьбажаха, үхэр мал үдэхэ.

Гарагай 6-да октябрин 19 (шэнын 4).

Харашиан Үхэр, 6 сагаан мэнгын, уулада үүдэлтэй үдэр.

Бурханда зальбарха, хэшэг даллага абуулха, бурхан тахиха, номын үдэндэ орохо, лама болоху, Очирпүрэвийн харюулга хэхэ, мори, үхэр нургаха, гэрэй нуури табиха, гэр бурихэ, худалдаа наймаа хэхэ, эм найруулха, замда гараха, эрдэмдэ нураха, шэн хубсана үмдэхэ, хурим хэхэдэй хайн. Нүүдэл хэхэ, улан бутэхэ, дархалха, эрдэм ухаанда нуралсаха, сэргэ хүдэлгэхэ, ехэ хэрэг үдэхэ, ном уншаха, бузар буртагые заисуулха, худалдаанд таарамжагүй.

Хүнэй үнэ абаа ha, бэе махабад найжарха.

Гарагай 7-до октябрин 20 (шэнын 5).

Хара Бар, 5 шара мэнгын, модондо үүдэлтэй үдэр.

Бурхан, тэнгэри тахиха, бурхан шүтэн, орон гэрээ арамнайлха, лама хубараг болоху, ном номлоху, шэмэг зуудхэл зүүхэ, модо тариха, һээри табиха, замда гараха, бэри буулгаха, тоосоо хэхэ, үзэл үзэхэ, сэргэ хүдэлгэхэ, эд, мал абааха, худаг малтаяада хайн. Бэри буулгажа, хүрьгэ оруулжа болохогүй, модо отолху, тангариг табиха, газар хахалха, нохой абаахада сээртэй.

Хүнэй үнэ аbabal, эд зөөри арьбажаха, үхэр мал үдэхэ.

Гарагай 1-дэс октябрян 21 (шэнын 6-най үдэрүүгэ, забнаарлана, шэнын 7).

Хүхэгшэн Туулай, 4 ногоон мэнгын, хиидэ үүдэлтэй үдэр.

Бурханда зальбарха, 8 лусууд тахиха, тахилдаа үгэльгэ үгэхэ, лама болоху, тарни уншаха, ном заалгаха, ханаха, эм найруулха, эрдэм номдо нургаха, харюулга хэхэ, ногтуу галзууе номгодхходо ходо хайн. Тээрмэ бодхоо, андаа нүхэр бололсоху, бэри буулгаха, байсан гэрэй нуури табиха, шэн гэр бариха, хүн, мал һамнаха, ханаха, төөнэхэ, шэн дэгэл эсхэхэ, түрэл садан бололсоху, сэргэ хүдэлгэхэ, нубаг татаха хорюултай.

Хүнэй үнэ абаа ha, хараал шэрээл, арсалдаа хэрүүл, тэмсэл болоху.

АЯ ГАНГЫН ОРОНДО –
«АЯ ГАНГА» СЭСЭРЛИГ

Д элгүүрэй хар илсаанай эгсэхэн байдалда хүн бүхэн мүнгэн зөөрийн хойноноо обтон оржко, ажамидаалаа зохёо баатай болонхой. Энэ сагта багахан салин абадаг мэржэжэл шэлэхэн зон хэжэябан ажалдаа эльгэ зүрхеөө тон дурланхай байдаг.

Конечных, Н. Цыбикмитова, Ц. Жижитова, Г. Чимитова, И. Цыбикмитова, М. Чимитова, М. Ракшина, С. Дубданова, Р. Базаров, С. Гылыков, Д. Базарова, Ц. Цыбиктарова, Ч. Жижитова, З. Ракшина, С. Эрдынэева гээд хамтаа дээрэ 20 хүн энэ сэсэрглигээ ажаллана. Али нэгэ ажал, эрэшүүлэй хэхээр хундэ хүшэршье ажал байг, булта нэгдэн, нүхэ, хюрөө баряад, адлихан булта хэдэг гэжэ тэмдэглэлтэй. Худөө нюатг хүгжэжэ, ухибуудьше олон боложо, нюатгай сэсэрглигэй байсан үргэдэхэ тухай асуудал шинхэгдэхээр. Эндэ унталын тааг дуталдаг. Мүнөө байжан байсан хоёр дабхар болгобол, хайн бэлэй, гэжэ Тамара Цыдыповна тусц багдаг. Юуб гэхэд, нюатгай үшөө 20-ёод үхибууд сэсэрглигээ нууригүй, ээлжээгээ хүлэздэг.

Тамара Цыдыповна «Ая ганга» сэсэрглигээ жэл хахад худэлэөд байхадаа, амаралтынгаа үедэ Ленинград хото аяншалаад ерэхэн юм. Тэрэл намарын Шээртэ нюатгай Рабдан Базаров гэжэ хүбүүн сэргэй албанаа бусажа, Тамаратай танилсаад, нүхэсэн, хуби зяагаа нийлүүлнэ юм. Тэдэнэр гурбан хүүгэдэй эхэ эсгэ, үнэр баян айл болонхой.

Сэсэрглигээ даагшаар 30 жэл туршадаа ажаллахадаа, Тамара Базарова 1998 ондо Буряад Республикин Президентийн Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. 2006 ондо «Буряад Республикин эрдэм нуулсалай габьяятаа худэлмэрилэшэ» гэхэн хүндэтэй нэрэ зэргэдэ хүртэхэн. 2007 ондо «Российн Федерациин эрдэм нуулсалай хүндэтэй худэлмэрилэшэ» гэхэн нэргээлээ олгуулагдаа. 2011 ондо олон жэл энэ ажалдаа эрхим ажаллаанай түлөө Арадай Хуралай баярай бэшэгээр шагнагдаа нэн.

Цыргма САМПИЛОВА.

Т.БАЗАРОВАГАЙ гар бүльн архивын фото

Сархаа урид наа бааранай дасанай унзад лама, Хэжэнгын аймагай Заганатагаа гарбалтай

ЁНДОНОВ Дашинима Владимиевичай

гэр булээд, түрэхидтэй гүнзэг шаналал гашуудалаа нюатгаархидын, түрэл гаралын, нүхэдэйн мэдүүлнэ.

Коллектив Института монголоведения, буддологии и тибетологии СО РАН выражает глубокое соболезнование старшему научному сотруднику института, доктору филологических наук Л.Б.Бадмаевой, родным и близким по поводу безвременной кончины горячо любимого брата, заслуженного врача РФ

Батомунко Соктоевича БАЛЬЖИНИМАЕВА.

Подпись индекс 50901
Газета зарегистрирована Региональным управлением регистрации и контроля за соблюдением Законодательства Российской Федерации о средствах массовой информации в Республике Бурятия
Свидетельство № 6-0079 от 2 ноября 1994 г.
www.burunen.ru
e-mail: unen@mail.ru

Газета набрана и сверстана в компьютерном центре Издательского дома «Буряад унэн».
Отпечатано с готовых диапозитивов в ОАО «Республиканская типография».
Адрес типографии: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Борсова, 13.
Подписан в печать 10.10.2012 в 16.00 - по графику;
10.10.2012 г. в 16.00 - фактически.
Объем 4 пл. Заказ №1422. Тираж - 4000 экз.
Общий тираж изданий ИД «Буряад унэн» - 8 700 экз.
Цена свободная.

* Материалы на платной основе.
ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ - каб. 1, 13 (I этаж),
Тел.: 21-62-62, 21-60-91 тел./факс: 21-54-54

Гүрэнэй Х.Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын академическэ театрай 80 жэлэй ойдо

ТЕАТРАЙ АЖАЛШАДТА - ҮНДЭР ШАГНАЛNUУД

Гүрэнэй Х.Намсараевай нэрэмжэтэ
Буряад драмын академическэ театр
үнгэрэгшэ үдэрнүүдтэ 80 жэлэйнгээ
ойн баяр тэмдэглэбэ. Октябрин 3-ний
үдэшэлэн дэмбэрлэлтэ ойн баярай хэм-

жээ ябуулгын нээлгэн үнгэрөө. Түрэл
арадайнгаа һүлдэ тэмдэг өөдэнь үргэн
байдаг театрье амаршалхаяа ерхэн Бу-
ряад Республикин толгойлогшо Вячелав
Наговицын иигэжэ тэмдэглээ:

- 80 жэлэй туршада хэды
олон уйлэ хэрэгүүд үнгэрөөб
даа. Театр Эсэгэ ороноо хам-
гаалгын дайнда эдэхитэй,
эрэлхэг хабаадаа гэжэ түүхэдэ
мэдээжэ. Алишье сагта театр
буряад хэлз, ён заншал һөргээн
хүгжээлгэдэ нүлөөлдэг. 350
жэлэй хугасаадаа театр Россиин
түүхэтий адлихан хүгжэе.
Мунёө театр урган һалбараа,
һэльбэн шэнэлэгдэхэн байшан-
да оронхой, ажалынышье улам
хүгжэнхэй.

Буряад драмын театр хадаа
ганса республика дотор бэшэ,
холо ойро, хариа гүрэнээр бэ-
лиг шадабаряараа суурханхай.
Мун театрай ажаягууллаа хадаа
мунёө үеын залуушуулай
хүмүүжүүлгэдэ һайн нүлөөтэй
гэжэ республикин толгойлогшо
онсолбо:

- Ажабайдалай, мүнгэнэй
хүшэр байдалдашье энэ театрай
хаагдаха асуудал табигдаагүй.
Театрай баигаа сагта арадай
соёл, хэлэн, мун үндэхэн арад
байха башуу. Ходол театрье
дэмжэжэ байха хэрэгтэй,- гэжэ

тэмдэглээд, Буряад Республи-
кин засаг түри болон Арадай
Хуралай зүгнэе **Вячеслав На-
говицын** театрта 300 мянган
түхэригэй сертификат бэлэг
барюулаад, Буряад Республикин
Правительствын баярай бэшэ-
гээр Россиин арадай аристикта
Лариса Егороваа шагнана.

Матвей Гершевич Буряад
драмын театр 80 жэлэйн ойн
баяраар амаршалаад, аяар 1932
ондо буряад театр байгууллаа
хадаа тэрэ үеын засаг түри
түлөөлэгшэдэй аласые хараан
гүнзээг хараа бодол онсо тэм-
дэглээ:

- Тэрэ сагхаа тон зүб
табигдаан үндэхэн хэрг мунёө
болотороо алдагдаагүй, буряад
арадай соёл, заншал, хэлэн
маргандангуй, нангин сахигда-
жа байдаг. Энэх хадаа театрай
нүлөөлхэн хубитанаа дулды-
дана. Театр ганса хари гүрэн,
холо ойрын хото городуудаар
гастрольдо гарадаг бэшэ, мун
хүдөө нютагуудаар ябадаг онсо
үүргэйтэй юм.

Матвей Гершевич Арадай Ху-
ралай зүгнэе Хүндээлэй гра-
мота болон баярай бэшэгүүдье
Буряад Республикин арадай
артист Зоригто Ринчиновтэ,
театрай артистка Галина Гал-
санова хоёрто баруулба. Олон
жээлэй туршада үнэн сэхэ ажал-
даа хүдэлхэнэй түлөө Россиин
габьяата арист Олег Бабуе-
вие Арадай Хуралай Баярай
бэшэгээр тэмдэглээ. Мун лэ
баярай бэшэгүүд Буряад Ре-
спубликин габьяата артистка
Надежда Мунконова, Россиин
Федерациин соёлыг габьяата
хүдэлмэрилгэш Николай
Шабаев, театрай артистнаар
Цыден-Еши Бимбаев болон
Сэсэгма Дондокова гэгшдтэ
баруулагдаа.

Улаан-Үдэ хотын мэр **Ген-
надий Айдаев** буряад арадай
хүгжэлтэдэ театрай үүргэ онсо
тэмдэглээд, бэлэг болгон 80
мянган түхэригэй сертификат
баруулаа. 80 жэлэй турша-
да жээ бүхэнэй нэгэ мянган
түхэригэй хэмжүүрээр, гэжэ
тэрэ шоглобо.

Монгол гүрэнэй
консул һ.ЖАВЗМАА
Л.ЕГОРОВАДА
орден зүүлгэбэ

габьяата ажалтан" гэхэн нэрэ
зэрэг Буряад драмын театрай
ажалшадта, Буряад Республикин
габьяата артист-наар Дарима Гылыкова
Болот Динганорбоев хоёрье шангаба.
Буряад драмын театр хүршэ
Монгол ороной арадай театр
трай нягта холбоото ажаллада-
даг. Саг үргэлжэ театр Монгол
орон гастрольдо гарадаг юм.
Монголой генеральна консул
һамасүрэнэй Жавзмаа хоёр аха
дүү гүрэнүүдэй хани барисаа
тэмдэглээд, Монгол гүрэнэй
«Алтан гадаан» гэжэ ордено-
ор Россиин арадай артистнаар
Михаил Елбонов болон Лари-
са Егорова хоёрье шагнаба.
Монгол ороной Соёлыг ми-
нистерствын дээдэн шагнал
болово "Монгол улсын соёлы

баяр ёхололой удаа теа-
трай артистнаар "Театрай урлал
байгуулга" гэхэн зүжэглэмэл
найруулгаа табиж, харагшадаа
хужарлуулаа.

Цыргема САМПИЛОВА,
Радна-Нима БАЗАРОВАЙ
фото-зураг.

Шажан мүргэл

"НЯНДЭЙ" СУБАРГА БҮТЭЭБЭ

Суранзан хүсөөрөө
татагша,
Сагаан шэрээр яларгаша,
Сэбэр алтан үнгэтий,
Сэдьхэлэй баяр
жаргалтай
Амгаланта нютагайм
дасан,
Арюун нютагыемнай
шэмэглэхэ лэ,
Амгалантынмай
дасан мандаг лэ.

Оюна ЦЫРЕМПИЛОВА.

Хоёрхон жэлэй саана, 2010
оной октябрин 16-да Шэбэр-
тын дасанай арамнай үнгэрөө
һэн. Энэхэн богонихон саг соо
Шэбэртын дасан, һүзэгшэд ямар
ажал хэхэн байнаб гэхэдэ, иимэ
байна.

Нарин-Заганда, Дабаатада
мүрэлтэй Хайранга хаанай
оройдо, Алташада субаргууд
арамнайлдагаан байна. Энэ
түлөөхэгүй ажал бэшэ, эндэ
горитой хүдэлмэри хэгдээ гээшэ
гэжэ тэмдэглэхээр.

Анхан сагхаа хойшо хатан
Хёлгын хойто буряадууд
Үнгээхөө эхилээд, Алташа,
Хайсагар хүртээр аргагүй бэр-
хэ, шадамар, эбтэй, ажалша
һүзэгтэй зон байна. Эдэ нютагу-
удай хоорондо Амгаланта нютаг
Заган дабаанай үбэртэ, хатан
Хёлгын хойморто, Хара голой
хажууда һүүрижанхай, үндэр
Ноён уултатай ехэ баян түүхэтий,
домогтой нютаг юм.

XIX зуун жэлэд 1828 ондо
Хорин Дүүмын газарта Хохюур-
тада дасан нээгдэхэн, 1831 ондо
хаанай зарлигаар үнэмшэлгэдэ
хүртөө бэлэй.

Баатар амбай түрүүтэй амгалантынхид Субаргынгаа хажууда

Эдэ бүхы баримтата
саарланууд 1828 онгоо эхилэ-
эд, дасанай түүхье һөргэхэн
Гутай нютагай ехэ эрдэмтэн
Галина Номогоновна Очиро-
вада, дасанаймнай шэрээтэ
Баатар амбайда, ламанарта,
һүзэгшэдтэ гүнзээг баярые,
хайн найханин хүсэнэ.

Хохийүүтэн дасан табан
дугантай байнан юм. Дасан
бүтээхийн урда Дабаатын һалдай
ламбагай хаана барихад гэжэ
зааан байна. Заажа үгэхэдөө,
иигэж хэлэхэн юм: "Энэ дасан
100 жэлэй хараатай байна".
2012 он хадаа манай Рос-
си гүрэндэ Түүхын жэл гэжэ
соносходонон байна. Хүлгөтэ,
шэрүүн гушаад онууд...
Мартагдашагүй хара үдэрнүүд,

хашалган хамалгануудай үедэ
һүзэгшэдэй зүрхэ шархатуулан,
гүрэндэмнай олон һүмэнүүдье,
дасангуудые һандаргаажа эхилээ
һэн. Амгалантын дасани-
ие миин тойрон үнгэрөөгүй.
1937 он болотор нилээд ехээр
һандарhan байна.

Хамалгана, хашалган
сүлэлгэндэ 450 шахуу амбай-
наар ами голоо алдаан байна.
Энэ ехэ гүнзээг үйдхар шанала-
лые, гашуудалые, иимэ шэрүүн
түүхье хэзээдэшье мартаажа
боловогүй.

Эдэ жэлнүүдэй урда 1927
ондо Гүшэг хамба Хохийүүтэн
дасан мориллоо бэлэй. Тэрэ удаа
Хохийүүтэн гэхэн нэрые Амгалан-
та болгогты гэжэ айладаан
байха юм.

Амгаланта нютагай, 12
үхибүүдэй "Эхэ-Герой"
Жүгдэрма Дашиевна Дашиева
сагаан найхан ханаагаараа,
аймаг соогоо эгээл түрүүшын
субарга бүтээхийн тула эмхин
эхи татаан, 1993 онай зун
Еши-Лодой римбүүшэ эндэ
ерэжэ арамнайлhan алдартай
байна.

Шэбэртүүмийн дасанай ам-
байнаар, һүзэгшэд, нютагаархид
Амгалантын дасанай хажууда
"Няндэй" субарга бодхобо.
"Няндэй" гэжэ үгэ оршуулбал,
"Нирваан" болоно.

Энэ ехэ Субарга Бурхан баг-
шын бурхан болоходо, хамаатай,
нугшэнэн зондо ба ажами-
даржа байнан зондо ехэ тааруу,
найн аша нүлөөтэй байна.

Энэ субарга хадаа 450
нүгшэнэн амбайнаар мүнхэ
дурасхаалда зориулагдажа,
9 метр үндэртэй, 4,5 метр
үргэнтэйгээр баригдаа юм.

Энэ ехэ субаргын шүн соо
Ганжуур ном, Бурхан багшын
номнолхон ном – энэмнай
108 ботиоо бүридэхэн Будда
багшын нургаалнууд, 9 Эрдэ-
ни, хуушан дасанай һуурида
олдоон алтамал бурханай
угалзанууд ороон байха.
Энэ ехэ мүргэл шүтөнэнэх
хэрэгтэ Амгалантанхаа гарбал-
тай Жэгжэд лама, Энэхдэгтэ
һураанай удаа Швейцарийн
Женевын дасанай шэрээтэ,
нарин «Юм» шүндэ эльгээхэн
байна.

Энэ ехэ ажалые бүтээхэн
дасанаймнай һүзэгшэд, ню-
тагаархид, амгалантынхид
нилэн аша хубитаяа оруу-
лаа. Энэ аша үрэтэй хэрэгтэ
хамаадаан нютаг бүхэнэй
Сангарилаа хабаададаг үбгэд
хүгшэдэй хүсэл оролдолгые
тэмдэглээ.

Хараад, шэнжэлээд үзэхэдэ,
дасандамнай яхала урагшай-
тай, найн удхатай ажал ябуу-
лагдажа байна.

Баатар амбай, Дорж амбай
һүзэгшэдтэ, зондоо ехэ найн
найхание хүргэн, 2013 оной
зунай һарын эхиндэ Амгалан-
тын "Няндэй" субаргын арам-
найда, нютагаархidaа, зоноо,
һүзэгшэдэе урижа байнанаа
сонохсоно.

Цырендондок
ЗАНДРАЕВ,
ажалай ветеран,
хүдөө бэшэгшэ.